

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2539). **คู่มือวิทยาการการฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- _____. (2544). **คู่มือทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2548). **คู่มือเตรียมความพร้อมน้องหนูเรียนรู้เรื่องเพศ**. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย.
- _____. (2549). **คู่มือเรียนรู้เรื่องเพศ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย.
- แก้วคำทิพย์ ไชยสำน. (2537). **สอนลูกอย่างถูกวิธีด้วยความรัก**. กรุงเทพฯ: เคลพี.
- โกวิทย์ คำพิทักษ์. (2547). **เพศวิทยา**. ขอนแก่น: คลังนานาธรรม.
- คณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์. (2548). **คุยเปิดใจ รักปลอดภัย**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [ม.ป.ป.]. **The Management of Youth Risk Behavior**. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา).
- จตุรพร ลิ้มมันจริง. (2546). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จรรยา ทองถาวร. (2533). **จิตวิทยาพัฒนาการ: Developmental Psychology**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์. (2543). **เพศศึกษา**. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- จันทร์จิตา พุกษานานนท์. (2547). **Adolescent Sexual Health**. ใน พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา และคณะ (บรรณาธิการ). **กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- จิตตินันท์ เตชะกฤษณ์. (2551). **การสื่อสารเพื่อพัฒนาเด็กครอบครัว**. ค้นเมื่อ 22 กันยายน 2552, จาก <http://nctc.orcb.go/navasn>.
- จิรารัตน์ พร้อมมูล. (2548). **การปฏิบัติบทบาทของบิดามารดาและการรับรู้ของบุตรวัยรุ่นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิราวดี สีนไชย. (2547). **ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มต่อการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จิราวรรณ แทนวัฒนกุล. (2543). พฤติกรรมทางเพศวัยรุ่น: กรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
ในภาคอีสาน. ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จูไรรัตน์ แพรพพราย. (2539). วัยรุ่น ไม่รูุ้่นวาย (จากการสังเกตของเพื่อนนักเรียนในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปรีณสร้อยลวิทยา. ค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2552, จาก [http://
www.school.net.th/library/webcontest2003/din086/STEP/step.html](http://www.school.net.th/library/webcontest2003/din086/STEP/step.html).
- เจตพินิจู สมมาตย์. (2550). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับ
กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาติวุฒ วังวล. (2542). อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสหศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงพร ถิ่นถา. (2548). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อ
ป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริม
สุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คุณฤณี เจริญสุข. (2540). ผลการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์, & ชัยโรจน์ ขุมมงคล. (2545). พฤติกรรมของนักเรียนระดับ
อาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 11(5), 55-62.
- ธวัชชัย วรพงศธร. (2538). รูปแบบการวิจัยทดลองประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์
สุขภาพ. กรุงเทพฯ: เอช-เอน การพิมพ์.
- ธีระ ภัคค์จรุง. (2548). การใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับแรงสนับสนุนจากครอบครัวโดยการ
ควบคุมโรคของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ศูนย์สุขภาพชุมชนช่องสามหมอ
อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นภาพร สังข์กระเสร์. (2545). ผลของการเตรียมมารดาเรื่องเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติและการสอนเพศศึกษามุตรสาววัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคณะ. (2540). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิรุทธ์ อุทธา, & กนกวรรณ แก้วป่า. (2545). บทบาททางเพศของเด็กวัยรุ่นภายหลังการสอนทักษะชีวิตด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. วารสารสาธารณสุขขอนแก่น, 14(16), 31-33.
- นิกร ดุสิตสิน และคณะ. (2545). คู่มือการสอนเพศศึกษาระดับมัธยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผา ศิริศรีศรี. (2546). รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ สำหรับนักเรียนชาย-หญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุศยา แรกข้าว. (2542). บทบาทบิดามารดาต่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกาย จิโรจน์กุล. (2548). การวิจัยทางการพยาบาล: แนวคิด หลักการและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สร้างสื่อ.
- ประภาพร สุวรรณคุณ. (2548). ผลของโปรแกรมพัฒนาความสามารถของมารดาในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาววัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีชา แจ่มวิถีเลิศ. (2540). การประยุกต์ทักษะชีวิตในโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- แผนกห้องคลอด โรงพยาบาลกุมภวาปี. (2552). สถิติการคลอด. อุตรธานี: โรงพยาบาลกุมภวาปี. (เอกสารอัดสำเนา).

- พนม เกตุมาน. (2550). พัฒนาการของวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2553, จาก http://www.psylin.co.th/new_page_56.htm.
- พรพิมล เจียมนครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2550). คู่มือปฐมวัยฉบับครอบครัว. กรุงเทพฯ: แอคมี่ พรินติ้ง.
- พรรณี ภาณุวัฒน์สุข, & รัตนา สำโรงทอง. (2542). พฤติกรรมสุขภาพทางเพศและความคิดเห็นในเรื่องเพศของวัยรุ่นในชุมชนคลองเตย. วารสารโรคเอดส์, 11(4), 207-216.
- พรศรี โบราณมูล. (2546). ผลของโปรแกรมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคราลัสซีเมีย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์. (2545). Sex ศึกษา. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- _____. (2545). สอนวัยใสรู้เรื่องเพศ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- _____. (2545). เพศศึกษาเริ่มที่บ้าน. ค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2552, จาก <http://www.doctor.or.th/node>.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลิจิต, & ทศนีย์ นะแสง. (2535). วิจัยทางการพยาบาล หลักการและกระบวนการ: **Nursing Reseach: Principle and Process**. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิชัย ไทยอุดม. (2540). การประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิตศึกษาในการสอนเพศศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 30 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิมพ์ สุตรา. (2541). การพยาบาลครอบครัว: ครอบครัวระยะมีบุตรวัยเรียนและวัยรุ่น. ขอนแก่น: ภาควิชาแม่และเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พูนสุข ช่วยทอง. (2548). ครอบครัวและคุณภาพเด็ก **Family with child quality of life**. มหาวิทยาลัยมหิดล: ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภรณ์ ภูริสิทธิ์. (2550). วิธีพูดกับลูก. กรุงเทพฯ: บี มีเดีย.
- ภัทรภรณ์ กาบกลาง. (2545). ประสิทธิผลของกระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมดูแลเด็กออทิสติกของผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ภารดี บุญเพิ่ม. (2544). การสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มธุรดา เจริญทวีทรัพย์. (2545). แนวทางในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลิจันท์ เกียรติสังวร. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของมารดาแก่บุตรสาววัยรุ่น อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาลี ชันศิริ. (2545). การประยุกต์ใช้ทักษะชีวิต เพื่อป้องกันเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนสหศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุพา พูนขำ, & กอบกาญจน์ มหัทธโน. (2551). เพศศึกษาภูมิคุ้มกันที่วัยรุ่นต้องได้รับ. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2552, จาก www.advisor.anamai.moph.go.th/242/222.html.
- ยงยุทธ วงษ์ภิรมย์สานต์. (2540). การสื่อสารในครอบครัว. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชซิ่ง.
- ยงยุทธ วงษ์ภิรมย์สานต์, & สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์. (2550). ทักษะชีวิต. ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2552, จาก <http://www.info.thaihealth.or.th/ipaper/bookmood>.
- ยุพยงค์ โครพัฒนานนท์. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตรวัยรุ่นกับทักษะชีวิตพื้นฐานของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัชณี ศรีสว่าง. (2545). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). การพยาบาลครอบครัว: แนวคิดทฤษฎีที่นำไปใช้. กรุงเทพฯ: วีเจ พริ้นท์ติ้ง.
- _____. (2547). การสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โนเบิล.
- รุจิรา แมคสถาน. (2546). ความรู้และแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ลักขณา ธรรมไพโรจน์. (2536). การพยาบาลจิตเวชศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.
- วัชรระ เอี่ยมรัสมีกุล และคณะ. (2543). ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. ร้อยเอ็ด: โรงพยาบาตพนมไพร.
- วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์. (2546). การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2547). พัฒนาการวัยรุ่น. ใน: พัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา และคณะ, บรรณาธิการ. กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- วันเพ็ญ อื้อกุล, & กอบกาญจน์ มัทโท. (2543). การศึกษาความพร้อมของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูก. วารสารวางแผนครอบครัวและประชากร, 3(1), 22.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2544). คู่กับนักจิตวิทยา 3: คลายปัญหาลูกวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.
- วารุณี อมรทัต, & ชัดติยา วรรณสุด. (2529). พ่อแม่และวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- วารุณี ฟองแก้ว และคณะ. (2545). เครื่องข่ายแกนนำเยาวชนเพื่อสุขภาพอนามัยทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ : การมีส่วนร่วมของเยาวชน ครอบครัว และโรงเรียน. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา ขอนยาง. (2548). การปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตรวัยรุ่นหญิงและทัศนคติเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิภา แก้วเคน. (2545). ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิภาพรรณ ผลผลา. (2541). ประสิทธิภาพของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 โรงเรียนสตรีวิทยา 2. วารสารโรคเอดส์, 10(4), 188-201.
- วิลาวรรณ พันธุ์พุกษ์. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยทางการแพทย์. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- วีระพล จันทร์ดีอิง. (2549). นรีเวชวิทยาเด็กและวัยรุ่น. สงขลา: ชายเรื่องการพิมพ์.

วัลลภ ตั้งคณาบุรุษ. (2547). เอกส: เรื่องเพศในวัยเรียน. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.].

(เอกสารอัครสำเนา).

ศรีวรรณ มโนสัมฤทธิ์. (2544). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมการปรับตัวต่อการเป็นมารดาของวัยรุ่นครั้งแรกในระยะหลังคลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2538). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกลพร พิชัยกมล. (2549). ผลการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. (2544). การพยาบาลกับกระบวนการกลุ่ม. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 24(1), 1-12.

สหภาพ พูลเกษตร. (2544). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

สุชา จันทน์เอม. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

_____. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุชาดา ศรีสิงหวงศ์. (2547). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาดา สุวรรณคำ. (2542). เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นอีสาน : ข้อค้นพบจากงานวิจัย. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 22(1), 20-26.

สุชาติ โสมประยูร, & วรณี โสมประยูร. (2541). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุทธิสาร วัฒนมะโน. (2540). การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์ และคณะ. (2548). รายงานวิจัย เรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและสารเสพติด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธรรม นันทมงคลชัย. (2547). การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทย. กรุงเทพฯ: เอกสารภาคใหญ่.
- สุนิดา ชัยวิทย์. (2549). การจัดการในครอบครัวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิง. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 2(1), 35-43.
- สุภาพ เหล่าสุโพธิ์. (2550). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง. รายงานการศึกษาระดับปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาภรณ์ ปัญหาราช. (2547). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการรับรู้ภาวะเสี่ยง: การศึกษาเชิงบรรยายในวัยรุ่น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมาลี ทราย. (2550). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและการป้องกันในตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาระดับปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวทนา อารีพรรค. (2550). เรียนรู้เรื่องเพศกับหมอ. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สุรพงษ์ อัมพันธ์วงษ์. (2550). เพศศึกษา: เรื่องต้องห้ามต้องรู้. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.clinicdek.com/index.php?option=com>.
- เสาวคนธ์ วีระศิริ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติของบิดามารดาในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กวัยก่อนเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2540). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นท์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549). สถานการณ์ครอบครัวไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. (2553). สถานการณ์โรคเอดส์จังหวัดอุดรธานี. ค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2551, จาก http://www.udo.moph.go.th/wep_wp.
- สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2548). สถานการณ์โรคเอดส์. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2551, จาก http://epid_moph.go.th/epi_aids.html.

- รอุษา จันทร์วิรุช. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อักษร สวัสดิ์. (2542). **ความรู้**. ค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.th.wikipedia.org/>.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2540). **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: **เฟื่องฟ้าพรินติ้ง**.
- อุรุวัฒน์ เขাজারี. (2547). **เรื่องเพศที่ไม่อยากให้ถูกรู้**. กรุงเทพฯ: **มัดติมิเดีย กรุ๊ป**.
- Alan Guttmach Institute [AGI]. (1999). **Sex Education:Politiciannns,Parents,Teachers and Teens**. Retrieved November 27, 2009, from <http://www.guttmacher.org/pubs/tgr>.
- Alexander, S.J. (1984). Improving sex education programs for young adolescents: Parents' views. **Family Relations, Past and Present**, (33), 251-257.
- Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Elizabeth B. Hurlock. (1974). **Developmental Psychology**. New Delhi: Teta McGraw-Hill.
- Fox, G.L., & Inaza, J.K. (1980). Mother-Daughter Communication About Sex. **Family Relation,29**, 347-352.
- Friedman, M.M. (2003). **Family Nursing:Theory and assessment**. 3^{ed} ed. Norwalk: Appleton Century-Crofts.
- F. Philip, Rice. (1996). **The Adolescent Development, Relationship, and Culkture**. [n.p.].
- Hurlock, E.B. (1967). **Adolescent development**. [n.p.].
- Hutchison, M Katherine. (2007). The Parent-Teen Sexual Risk Communication Scale. **Nursing Research, 56(1)**, 59-64.
- Polite, D., & Hunlger, B. (1995). **Nuersing Research : Principle and medthods.Philadelphia**. New York: Lippincott.
- Sanders, M.R. (2000). Community-based parenting and family support interventions and the prevention of drug abuse. **Journal of Addictive Behaviors, 25(6)**, 929-942.
- Schutt-Aine, J., Maddalena, M. (2003). Sexual heath and development of adolescents and youth in the Americas: Program and policy implications. **Pan American Health Organization (PAHO)**. Retrieved March 20, 2010, from <http://www.paho.org/English/HPP/HPF/ADOL/SRI%pdf>.

SIECUS (Sexuality Information and Education Council of the United State). (1996). **Guidelines for comprehensive sexuality education,Kindergarden-12 th Grade.** Retrieved June 20, 2010, form <http://www.siecus.org>.

World Health Organization (WHO). (1994). **Life Skills education for children and adolescents in schools.** Geneva: WHO.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน แต่ละกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กลุ่ม ๆ ละ 2 วัน ผลการดำเนินกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และมีการจัดกิจกรรม 4 องค์ประกอบของการเรียนรู้ คือ ประสบการณ์ การสะท้อนความคิดและการถกเถียง ความคิดรวบยอด และประยุกต์แนวคิด สรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นความคาดหวังพฤติกรรมของลูกวัยรุ่นที่ต้องการ

เป้าหมายของกิจกรรมคือ การแสดงออกถึงความรู้สึกของมารดา ในเรื่องที่กำลังกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกวัยรุ่น เป็นการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มถึงสิ่งที่คาดหวังกับลูกวัยรุ่น ว่าอยากให้ลูกเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่ต้องการให้ลูกมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันที่มารดา mong ว่าเป็นสิ่งที่ให้ลูกปรับปรุงตนเอง อยากให้ลูกเป็นคนดี มีอาชีพที่ดีทำ มีฐานะมั่นคง ให้สนใจการเรียน ดังคำกล่าวของสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

“อยากให้ลูกฟังเหตุผลของพ่อแม่บ้าง พอเราบอกเราสอนเค้าจะหาว่าเราด่า”

“อยากให้ลูกปรึกษาพ่อแม่ มากกว่าที่จะคุยกับเพื่อน”

“ให้มีความรับผิดชอบในการเรียน อยากให้ช่วยงานบ้านบ้าง ไม่ค่อยสนใจช่วยเหลือพ่อแม่”

“อยากให้รู้จักแบ่งเวลา ตั้งใจเรียน จะได้มีงานดี ๆ ทำ ไม่ต้องลำบากเหมือนแม่”

“อยากให้มือนาคที่ดี มีหน้าที่การงาน”

ความรู้สึกที่เป็นความกังวลใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกวัยรุ่น พบว่ามารดาส่วนใหญ่กังวลใจเรื่องลูกวัยรุ่นชอบที่จะพูดคุยหรือปรึกษาเพื่อน พูดคุยกับพ่อแม่ น้อยลง มีความเป็นส่วนตัว ลูกบางคนเริ่มที่จะแยกตัว มีพฤติกรรมขออนุญาตไปทำงานการบ้านกับเพื่อน ใช้เวลาพูดคุยโทรศัพท์นานพอซักถามว่าคุยกับใคร ลูกจะแสดงความไม่พอใจ พอถามบ่อยขึ้นลูกจะนั่งเงียบ มารดาส่วนใหญ่มีความกังวลใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น กังวลว่าลูกจะ โดนหลอกหลวงเพราะยังเด็ก ดังคำกล่าวของสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

“ลูกคุยโทรศัพท์บ่อย ๆ ส่วนมากจะเป็นตอนเย็น แล้วคุยนาน ๆ พอเราถามบอกไม่มีอะไรถามการบ้านเพื่อน”

“เขายังเด็กยังไม่ค่อยจะรู้เรื่องอะไร กลัวโดนหลอก”

“พอลูกคุยโทรศัพท์นาน กังวลใจไม่รู้คุยอะไรกัน จะถามมาก เขาจะหาว่าเราอู๋นวย”

2. ประเด็นวิเคราะห์ปัญหาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

จากกระบวนการกลุ่มหลังจากคู่วิทัศน์ปัญหาวัยรุ่น และอ่านเอกสารเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมทางเพศวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป้าหมายของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม คือ ต้องการให้เกิดการสร้างความคิดเห็น มีความตระหนักกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นอย่างไร โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่จะตามมา โดยผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกเกิดปฏิกิริยาค่านิยมในการร่วมกลุ่ม มีความรู้สึกปลอดภัยไม่ถูกคุกคามเรื่องส่วนตัว และเกริ่นนำในเรื่องของประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สะท้อนความคิดเห็นในกลุ่ม และสรุปที่ได้จากความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นในปัจจุบันมีมากมาย แต่ละปัญหาที่มีความเชื่อมโยงและมีผลกระทบตามมา เช่น ปัญหาวัยรุ่นติดเกม ปัญหาวัยรุ่นยกพวกตีกัน ปัญหาการมั่วสุมยาเสพติดดื่มสุรา ทำให้เด็กมีเพศสัมพันธ์ได้ และเกิดปัญหาตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เรียนไม่จบ วัยรุ่นส่วนหญิงแต่งตัวล่อแหลมเลียนแบบดารา เช่น การใส่กระโปรงสั้น เสื้อสายเดี่ยว หรือปัญหาติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ การแสดงความรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เกิดขึ้น มารดาส่วนใหญ่รู้สึกหุดหู่ใจ เสียใจ กังวลใจ กลัวว่าจะเกิดขึ้นกับลูกตนเอง หรือคนใกล้ตัว รู้สึกว่าเด็กวัยรุ่นเป็นเห็นเรื่องสนุกสนาน ไม่ได้คิดถึงปัญหาที่จะตามมา เด็กทำไปโดยไม่รู้ อาจเป็นเพราะความคะนอง อยากรู้ อยากลองตามกลุ่มเพื่อน จากข้อความข้างล่าง

“รู้สึกหุดหู่ใจ เมื่อย... ไม่คิดว่าปัญหาเรื่องแบบนี้มีอยู่ที่แถวบ้านเราด้วย”

“รู้สึกเสียใจ สงสารคนที่ เป็นพ่อแม่ คงลงโทษลูกไม่ลงหรอก พวกเรานี้แหละผิดเอง ไม่สอนเค้า”

“เด็กเดี๋ยวนี้โตไว เป็นสาวเร็ว เรื่องแบบนี้ก็มาเร็ว มีลูกสาวก็กลัวเรื่องแบบนี้แหละ”

“เด็ก ๆ เขาคิดว่าเป็นเรื่องสนุก ไม่ทันคิดว่าจะเกิดปัญหาอะไรจะตามมาอีก”

“รู้สึกเป็นห่วงลูก กลัวลูกเป็นเหมือนคนอื่น รู้สึกกังวลนะ”

2.1 ประเด็นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อตัววัยรุ่นเองและครอบครัว มารดาในกลุ่มแสดงความคิดเห็น ว่าเกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง การได้รับอิทธิพลจากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่วี อินเตอร์เน็ต และเกิดการเลียนแบบสิ่งที่เห็น และอยากลอง เด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก เด็กอยู่กับปู่ย่าตายายทำให้พวกเขาไม่รู้เรื่อง

“เด็กเขาเรียนแบบทีวี ละครหลายเรื่องที่มีบทพระเอกปล้ำนางเอก อาจจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่โก้เก๋ รู้สึกว่าทำแล้วเทเหมือนพระเอก”

“เค้าแอบดูหนังโป๊ในอินเทอร์เน็ต แล้วมีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศ แล้วควบคุมตัวเองไม่ได้”

“เด็กเค้าอยากรู้ อยากลองเอง จะเป็นอย่างไร ”

“ปัญหาครอบครัวแตกแยก เด็กขาดความรักความอบอุ่นในใจ จึงหาความอบอุ่น”

“พ่อแม่ทำงานต่างจังหวัด ให้เด็กอยู่กับคนแก่พุดกัน ไม่รู้เรื่อง ไม่ทันเด็กหรอก”

2.2 ประเด็นผลกระทบจากปัญหาพฤติกรรมทางเพศ

จากประสบการณ์มารดาสมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเป็นไปในแนวเดียวกันว่า เมื่อเกิดปัญหาตั้งครรภ์ จะมีทางเลือกที่จะทำแท้ง หรือจะตั้งครรภ์ต่อไป ส่วนใหญ่กว่าพ่อแม่จะรู้เด็กจะท้องที่อายุครรภ์มากแล้ว ไม่กล้าที่จะบอกพ่อแม่ ก็โดนลงโทษ การตัดสินใจจะให้ทำแท้งหรือไม่เป็นการตัดสินใจของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ ถ้าบอຍให้ตั้งครรภ์ต้องออกจากโรงเรียน ทำให้เสียอนาคตเสียโอกาสทางการศึกษา เพราะส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยจะกลับไปเรียนอีก

“พอท้อง ก็ต้องออกจากโรงเรียน ทำให้เสียอนาคต”

“ถ้าบอกพ่อแม่ตอนท้อง ได้หลายเดือนก็จะถูกจับแต่งงานเลย”

“ถ้ารู้จักป้องกันส่วนมากจะไม่ท้อง แต่จะไม่ชอบทำงาน ใช้เงินกินตัวและมีแฟนหลายคน”

“พอให้แต่งงานมีครอบครัว ไม่นานก็เลิกกัน ให้พ่อแม่เลี้ยงลูก ก็หนีไปมีใหม่”

2.3 ประเด็นวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น พบว่ามารดาในกลุ่มทดลอง ให้ความสำคัญกับครอบครัว พ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูกในเรื่องนี้ รวมทั้งโรงเรียนควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสอนเรื่องเพศตั้งแต่ระดับประถมศึกษา สอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักการเอาตัวรอด รู้เท่าทันเหตุการณ์ ดังคำกล่าวของสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

“พ่อแม่ นั้นแหละต้องสอนลูกเรื่องนี้ สอนตั้งแต่เด็ก ๆ เลย...”

“ต้องสอนการป้องกันตนเองไม่เข้าไปยุ่ง เรื่องนี้”

“คุณครูควรสอนเรื่องนี้”

“ต้องสอนลูกสาวเรื่องรักนวลสงวนตัว ”

“สอนลูก ต้องทำตัวเองเป็นตัวอย่าง ให้ลูกเห็นดีกว่าการพูด”

3. ประเด็นเจตคติการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธ

กิจกรรมกลุ่ม มีเป้าหมายเพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นความเชื่อของกลุ่มทดลองเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธ ความเชื่อเรื่องเพศศึกษากลุ่มทดลองส่วนใหญ่มองคิดว่าเป็นการสอนเรื่องการมีความสัมพันธ์เรื่องเพศคิดว่าไม่สมควรที่จะสอนเรื่องนี้กับลูกเนื่องจากลูกยังเด็กเกินกว่าที่จะรู้เรื่องนี้ และมีบางคนเท่านั้นที่ทราบว่า การสอนเพศศึกษาเพื่อสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย การเตรียมความพร้อมลูกเพื่อเข้าสู่วัยรุ่น ดังคำกล่าว ดังนี้

“เป็นการสอนเรื่องการร่วมเพศ หรือเปล่า”

“คือการเรียนรู้จักอวัยวะเพศของตนเองและการร่วมหลับนอนระหว่างชายและหญิง”

“เป็นการจับต้องอวัยวะเพศ”

“เป็นเรื่องลามก เป็นเรื่องบนเตียง”

“ไม่เคยสอนเรื่องเพศ ลูกยังเด็ก”

“ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไรดี พูดยไปเค้าอาจจะอยากลอง ก็เลยยังไม่สอน ให้โตกว่านี้อีกหน่อย”

“อาจเป็นการชี้โพรงให้กระรอก”

ดังนั้น ผู้นำกลุ่มจึงได้สร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นใจจากข่าวเรื่องปัญหาทางเพศของวัยรุ่นเรื่อง “ตะลึงเด็ก 11 ขวบตั้งท้องยังไม่มีการจำเดือน” ให้รู้สึกตระหนักปัญหาเรื่องเพศในวัยรุ่นเป็นสิ่งใกล้ตัวเกิดความรู้สึกรู้สึกอยากสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตป้องกันปัญหาเรื่องเพศแก่ลูก โดยผู้นำกลุ่มให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นเพื่อสร้างความมั่นใจในการสอนลูกวัยรุ่นมากขึ้น

4. ประเด็นการสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นในการป้องกันปัญหาทางเพศ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เข้าใจและไม่ทราบว่าทักษะชีวิตคืออะไร คิดว่าเป็นการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น การให้เกียรติผู้อื่น ดังคำกล่าวของสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

“ไม่รู้วาทักษะชีวิตคืออะไร”

“ไม่แน่ใจเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันหรือไม่”

“เป็นการรู้จักให้เกียรติผู้อื่น”

“เป็นการวางตัว การคบเพื่อน”

ผู้นำกลุ่มได้กล่าวนำทักษะชีวิตที่จำเป็นในการป้องกันปัญหาทางเพศมีทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

5. ประเด็นการสอน ทักษะการปฏิเสธ

การสนทนาประสบการณ์เรื่องการปฏิเสธ กลุ่มทดลอง ได้เล่าถึงประสบการณ์ปฏิเสธของตนเอง และสมาชิกบางท่านเท่านั้นที่เคยมีประสบการณ์การสอนทักษะการปฏิเสธลูกวัยรุ่นแต่ไม่เคยสอนแบบมีหลักการ ผู้นำกลุ่ม บรรยายเรื่องหลักการปฏิเสธแบบไม่เสียสัมพันธภาพ และการวิเคราะห์สถานการณ์เรื่องของกระเด็น กิ๊บทสนทนาของการปฏิเสธ การแสดงบทบาทสมมติในการสอนลูกวัยรุ่นในเรื่องทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันปัญหาทางเพศ พบว่าสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่มดีมาก มีวิธีการที่จะสอนลูกในการปฏิเสธเพื่อน ถ้าเพื่อนชวนไปทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่สมควร เช่น การปฏิเสธเรื่องการไปเที่ยวเมื่อใกล้สอบ

6. ประเด็นการสอนทักษะการตัดสินใจ

กระบวนการกลุ่มเริ่มจากการสอบถามการตัดสินใจในเหตุการณ์ที่มีทางเลือกให้เลือกที่ผ่านแม่จะเป็นผู้ตัดสินใจให้ว่าจะให้ทำอะไร จะเป็นผู้เลือกให้ ไม่เคยสอน ผู้นำกลุ่มให้ความรู้เรื่องทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา และวิเคราะห์สถานการณ์เรื่อง การตัดสินใจของสำลี และให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือก และยกตัวอย่างในการสอนลูกวัยรุ่น ควรเริ่มสอนจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันก่อน อาจสอนเมื่อมีเหตุการณ์ในโทรทัศน์ หรือเหตุการณ์ในหนังสือพิมพ์ ว่าการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้น จะต้องสอนลูกให้ วิเคราะห์ว่าทางเลือกใดเหมาะสม ไม่ใช่อารมณ์และความรู้สึกในการตัดสินใจ โดยเฉพาะเรื่องการมีเพื่อนต่างเพศ การลองใช้ยาเสพติด การสอนลูกต้องค่อยเป็นค่อยไป ดังคำกล่าวของสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

- “ต้องสอนโดยเฉพาะเรื่องการตัดสินใจการคบเพื่อนต่างเพศ การมีแฟน”
- “การตัดสินใจทางเลือกเพื่อนชวนไปเที่ยวกลางคืน”
- “สอนลูกเลือกที่จะไม่ให้ใครแตะเนื้อต้องตัว สอนข้อดี และข้อเสีย”
- “คงต้องได้พูดเรื่องนี้ออกไปเที่ยวคุยกับเพื่อน กลับคำ ๆ 2-3 ทุ่ม”
- “การตัดสินใจเลือกที่จะไม่ยืมเงินเพื่อน เพราะมันจะทำให้เรา ใช้เงินเกินตัว”
- “สอนข้อดีหรือข้อเสียของการคบเพื่อนที่ไม่ดี”

7. ประเด็นทักษะการแก้ไขปัญหา

กระบวนการกลุ่มแก้ไขปัญหา จากการสนทนากลุ่มมารดาไม่เคยมีประสบการณ์ การสอนบุตรเรื่องการแก้ไขในชีวิตประจำวัน ผู้นำกลุ่มได้ให้ความรู้เรื่องการแก้ไขปัญหาและวิเคราะห์สถานการณ์ “ปัญหาของนิค” มารดาให้ความคิดเห็นว่าเรื่องการแก้ไขปัญหาเป็นจะเน้นที่การป้องกันมากกว่าที่จะแก้ไขปัญหาเพราะในบางเรื่องเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แก้ไขไม่ได้ เช่น การเข้าไปอยู่ใน

เหตุการณ์ที่เป็นอันตรายสำหรับเด็กผู้หญิง การไปเที่ยวกับเพื่อนชายในที่ห่างไกลผู้ใหญ่ ดังคำกล่าวของสมาชิกกลุ่ม

“สอนให้ลูกป้องกันจะดีกว่าการแก้ไขปัญหา”

“บางที่การไปเที่ยวบ้านเพื่อนก็ไม่ปลอดภัยเสมอไป ถ้าลูกเรายังอ่อนหัด ไม่ทันคน”

8. ประเด็นการสื่อสารทางบวกการสอนกับลูกวัยรุ่น

เมื่อให้มารดาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาการสื่อสารกับลูกสาววัยรุ่น พบว่ามารดาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสื่อสารทางลบมากกว่าทางบวก การสอนลูก แล้วแต่อารมณ์ขณะที่พูดเมื่อลูกมีพฤติกรรมที่ไม่ดี ให้เหตุว่าลูกไม่เชื่อฟัง เมื่อให้วิเคราะห์สถานการณ์ “เรื่องที่น่าเป็นห่วงของคิม” และคิดบทสนทนา ที่จะพูดคุยกับลูกวัยรุ่น การแสดงบทบาทสมมติ การสื่อสารกับลูกวัยรุ่น ทั้งทางบวกและทางลบ จากการสรุปความคิดรวบยอดพบว่า มารดาควรที่จะพูดคุยทางบวกกับลูกมากกว่าพูดทางลบ ดังคำกล่าวของสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

“จะมีเวลาให้ลูกมากกว่านี้ จะสนใจเค้ามากขึ้น”

“จะฟังลูกให้มากขึ้น ว่าลูกมีปัญหาอะไรที่ผ่านมา อาจจะใช้อารมณ์บ้าง”

“ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูก ถ้าพูดมากลูกไม่ฟังหรอก ต้องค่อย ๆ พูด”

ภาคผนวก ข

- แผนการสอนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- ใบงาน

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง “การสอนเพศศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม”

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้: เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของเพศศึกษาได้
2. วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยประสบการณ์ของผู้เรียน
3. สังเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้

สาระสำคัญ:

เพศศึกษาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ อันเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศได้

กิจกรรมการเรียนการสอน:

องค์ประกอบของ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
ประสบการณ์ - กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	- นำเข้าสู่บทเรียนโดยตั้งคำถาม “สภาพสังคมปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นอย่างไร” - รวบรวมความคิดเห็นและเพิ่มเติม	สถานการณ์ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านเพศ - มีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้น - มีเพศสัมพันธ์กันเองในกลุ่มเพื่อน
ความคิดรวบยอด กลุ่มเล็ก (10 นาที)	- รวบรวมความคิดเห็น/นำอภิปราย/สรุป	- ใบงานที่ 1
สะท้อนความคิด/ อภิปราย - กลุ่มย่อยระดมสมอง (5 นาที)	- มอบหมายงานให้ “วิเคราะห์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น”	
ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- รวบรวมความคิดเห็น/นำอภิปราย/สรุป	

องค์ประกอบของ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
ประสบการณ์ - กลุ่มเล็ก (10 นาที)	- มอบหมายงาน “คิดวิธีการป้องกันปัญหาเรื่องเพศของวัยรุ่นทำได้อย่างไร”	
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	รวบรวมความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มย่อย/ นำอภิปราย/สรุป - บรรยาย “เพศศึกษาสำหรับครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น” “เพศศึกษากับการป้องกันปัญหาทางเพศของวัยรุ่น”	ใ้บความรู้ - ความหมายของเพศศึกษา - ความสำคัญของเพศศึกษา
สะท้อนความคิด/ อภิปราย (กลุ่มใหญ่ 10 นาที)	- มอบหมายงาน “วิเคราะห์เพศศึกษากับการป้องกันปัญหาทางเพศวัยรุ่น”	- ใบงานที่ 1
ประยุกต์แนวคิด - กลุ่มเล็ก (10 นาที) - กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- มอบหมายงาน “การสอนบุตรวัยรุ่นเรื่องเพศ”	- ใบชี้แจง

สื่อการสอน:

1. ใบชี้แจง
2. ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและการมีส่วนร่วมอภิปรายในกลุ่ม
2. จากผลงานกลุ่ม

ใบความรู้ เรื่อง “เพศศึกษา”

(แผนการสอน เรื่อง “การสอนเพศศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม”)

เพศศึกษาหมายถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ อันเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศได้

ความสำคัญของเพศศึกษา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นฐานทางอารมณ์ของบุคคลวัยนี้อย่างมากและที่สำคัญ เป็นวัยที่เริ่มมีความต้องการทางเพศลักษณะที่แสดงออกอย่างชัดเจน มีความสนใจเพศตรงข้าม ขณะระดับฮอร์โมนทางเพศที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และต้องการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งบางครั้งมีสูงมาก ยากแก่การควบคุม นอกจากนี้การรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ อย่างไม่มีภูมิคุ้มกัน

การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของวัยรุ่นชาย

1. ร่างกายสูงใหญ่ขึ้น ช่วงไหล่กว้างขึ้น
2. มีขนหน้าแข้ง หนวด เครา ขนตามแขน ลำตัว หน้าอก รักแร้ อวัยวะเพศ
3. มีสิวที่ใบหน้า แผ่นหลัง
4. เสียงแตก มีลูกกระเดือกที่ลำคอ
5. อวัยวะเพศมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีการหลั่งน้ำกามหรือฝันเปียก

การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของวัยรุ่นหญิง

1. น้ำหนักและส่วนสูงเพิ่ม
2. มีสิวดตามใบหน้า มีกลิ่นตัว
3. มีประจำเดือน
4. หน้าอก สะโพกขยาย
5. ขนขึ้นที่รักแร้ อวัยวะเพศ

การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ

อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่คงที่ เจ้าอารมณ์ ก้าวร้าว รุนแรง อ่อนไหว สับสน วิดกกังวล

การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

เด็กวัยนี้ต้องการคนเข้าใจเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึก การคบเพื่อนเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ การมีเพื่อนช่วยให้รู้สึกว่าคุณเองมีพรรคพวก เกิดความรู้สึกเข้มแข็ง มั่นใจ มีอำนาจขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญา

เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นได้ดี ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล อายากรู้อยากเห็น
อยากทดลองและหาคำตอบ โดยเฉพาะในเรื่องเพศ

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

1. อิทธิพลทางสังคม สังคมมุ่งเพศหญิงอยู่ในกรอบแห่งวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัดกว่าเพศชาย หญิงจึงต้องรักษานวลสงวนตัว
2. สื่อมวลชน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต มีส่วนเร่งเร้าให้วัยรุ่นได้ปรับปรุงบทบาททางเพศ โดยลอกเลียนแบบของผู้ที่นิยมยกย่อง
3. อายุของการมีวุฒิภาวะทางเพศ วุฒิภาวะทางเพศจะเป็นตัวเร่งให้วัยรุ่นเกิดความสนใจทางเพศตรงข้าม
4. โอกาสในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เด็กที่มีเพื่อนต่างเพศมากอย่างเพียงพอและเหมาะสมและได้รับข้อเสนอแนะที่ดี จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ย่อมมีโอกาสในการเรียนรู้ที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า

หลักเบื้องต้นในการสอนเรื่องเพศของบิดามารดา

1. บิดามารดา ควรมีความเชื่อมั่นในคุณค่า เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติและความรู้สึกที่ดีเรื่องเพศที่พึงปรารถนาของสังคม
2. ต้องไม่เน้นเรื่องวิชาความรู้มากเกินไป
3. ควรรู้ถึงการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และจะต้องยอมรับความสนใจ และความต้องการเรื่องเพศของเด็กด้วย
4. ตอบคำถามทุก ๆ ข้อที่เด็กถาม และปัญหาที่เด็กถามจะเปลี่ยนแปลงตามอายุและพัฒนาการของเด็ก
5. ควรให้เด็กเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางเพศ บิดาควรให้คำแนะนำแก่บุตรชาย มารดาควรเป็นผู้แนะนำบุตรสาว
6. ควรมีการสอนเรื่องเพศเป็นไปอย่างเปิดเผย ถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ การให้คำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ควรใช้ภาษาที่สุภาพ
7. ควรให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในวัยรุ่นอาจมีการหลังฮอร์โมนที่อาจจะเกิดความไวและความต้องการทางเพศได้ ควรใช้วิธีการเบี่ยงเบน ซึ่งเป็นการเบี่ยงเบนแรงผลักดันทางเพศ ให้แสดงออกในรูปที่เป็นประโยชน์ เช่น การทำงานอดิเรก ส่งเสริมการเล่นกีฬา
8. ควรส่งเสริมให้ยอมรับความจริงในเรื่องเพศของตนเอง มีความภูมิใจในเพศของตนเอง รู้จักให้เกียรติเพศตรงข้าม
9. ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในเรื่องเพศ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาและประสบการณ์เรื่องเพศและชีวิตครอบครัวที่ดีที่สุดแก่เด็ก

แผนการสอนที่ 2
เรื่อง “ทักษะการปฏิเสธ”
เวลา 2 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้: เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายขั้นตอนการปฏิเสธ 3 ขั้นตอนได้
2. สามารถสอนบุตรถึงการใช้ทักษะการปฏิเสธได้

สาระสำคัญ:

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ การปฏิเสธที่ดี จะต้องปฏิเสธอย่างจริงใจทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ การปฏิเสธเป็นทักษะที่เรียนรู้และฝึกฝนได้ โดยมีหลักการปฏิเสธ 3 ขั้นตอน คือแสดงความรู้สึก ประกอบเหตุผล การขอปฏิเสธ และการถามความเห็น

องค์ประกอบของ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
ขั้นรู้ชัดเห็นจริง ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	บรรยาย “หลักการปฏิเสธ”	- ใบความรู้หลักการปฏิเสธ
ประสบการณ์ - กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- สาธิตทักษะการปฏิเสธ	- บทสำหรับสาธิต
สะท้อนความคิด/อภิปราย - กลุ่ม 5 คน (5 นาที)	- มอบหมายงานวิเคราะห์การสาธิต	- ใบงาน
- ขั้นลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด - กลุ่ม 3 คน (10 นาที)	- มอบหมายฝึกสอนบุตรให้มีทักษะการปฏิเสธ	ใบงานที่ 3
ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	อภิปรายเพื่อประเมิน/สรุป	

สื่อการสอน:

1. บทสำหรับสาธิต
2. ใบงาน
3. ใบความรู้หลักการปฏิบัติ

การประเมินผล:

1. จากการสังเกตความสนใจ และการมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
 2. สังเกตการฝึกบทสนทนา
-

ใบความรู้ เรื่อง “หลักการปฏิเสธ”

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ การปฏิเสธที่ใช้ได้ผลมักเป็นการปฏิเสธในสถานการณ์ที่ถูกรบกวนไปทำในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ หรือเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา การปฏิเสธที่ดี จะต้องปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

ขั้นตอนการปฏิเสธ มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น

2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูด

3. การขอความเห็นชอบ เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวนและควรกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ การหาทางออกเมื่อถูกเข้ซ้ำ หรือ สบประมาท

บางครั้งผู้ชวนพูดเข้ซ้ำต่อเพื่อชวนให้สำเร็จ ผู้ถูกชวน ผู้ถูกชวนไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูด เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยท่าทีที่มั่นคง และหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้

1. การปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องใช้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกลา แล้วเดินจากไปทันที
2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน
3. การผัดผ่อน โดยการขออีกระยะเวลาออกไปเพื่อเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ

ตัวอย่างขั้นตอนการปฏิเสธและตัวอย่างคำพูดการปฏิเสธ

ขั้นตอนการปฏิเสธ	ตัวอย่างคำพูด
การปฏิเสธ 1. อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล 2. การขอปฏิเสธ 3. การขอความเห็นชอบ การหาทางออก เลือกวิธีต่อไปนี้ 1. ปฏิเสธซ้ำไม่ต้องมีข้ออ้าง 2. การต่อรอง 3. การผัดผ่อน	“มีงานที่ต้องทำเยอะเดี๋ยวส่งงานไม่ทัน” “ขอไม่ไปนะ” “เพื่อนคงไม่ว่าอะไรใช่ไหม.....ขอบคุณเพื่อนมาก” “ไม่ไปดีกว่า ขอทำงานต่อก่อนนะ” (เดินออกไปทันที) “เอาอย่างนี้ดีไหม เพื่อนไปดูหนังสือที่บ้านเรานะ” “เราต้องไปแล้วเอาไว้วันหลังก็แล้วกัน” (เดินออกจากเหตุการณ์)

แผนการสอนเรื่อง “ทักษะการตัดสินใจ”

เวลา 1.30 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้:

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถอธิบายขั้นตอนการตัดสินใจ และสามารถสอนบุตรในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

สาระสำคัญ:

การตัดสินใจเป็นสิทธิส่วนบุคคลในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การตัดสินใจมี 4 ขั้นตอน คือการกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ การวิเคราะห์ผลดี-ผลเสียของทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือกและการหาทางแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
รู้ชัดเจนจริง ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	- นำสู่บทเรียน โดยสนทนาถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องตัดสินใจ - บรรยาย “ขั้นตอนการตัดสินใจ”	- ใบความรู้ “ขั้นตอนการตัดสินใจ”
ประสบการณ์ - กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	- อ่านกรณีศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจของสามี”	กรณีศึกษา
สะท้อน/อภิปราย กลุ่ม 5 คน (10 นาที) ความคิดรวบยอด -กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	- มอบหมายให้วิเคราะห์กรณีศึกษา - สุ่มกลุ่มให้รายงาน/อภิปรายผล - สรุปแนวทางการตัดสินใจจากกรณีศึกษา	- ใบชี้แจง
ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด - กลุ่มเล็ก (10 นาที)	- มอบหมายงานให้ฝึกทักษะการตัดสินใจจากกรณีศึกษา	- ใบงานที่ 4
ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน/อภิปรายผล - วิเคราะห์สรุป “ขั้นตอนการตัดสินใจ”	

สื่อการสอน :

1. กรณีศึกษา “การตัดสินใจของสำลี
2. ใบชี้แจง/ใบงาน
3. ใบความรู้ “ขั้นตอนการตัดสินใจ”

การประเมินผล:

1. สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/อภิปรายในกลุ่ม
 2. จากการรายงานผลงานกลุ่ม
-

ใบความรู้ “ทักษะการตัดสินใจ”

การตัดสินใจเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝน การตัดสินใจหมายถึง การเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีอยู่หลายทาง เป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ บางครั้งสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมักจะทำให้รีบตัดสินใจหรือไม่กล้าตัดสินใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก ดังนั้นการตัดสินใจจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีสติปัญญาในการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์เหตุและผลรวมทั้งรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางในการตัดสินใจที่เหมาะสม ทักษะการตัดสินใจเป็นสิทธิส่วนบุคคลในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การตัดสินใจมี 4 ขั้นตอนคือ

1. การกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ เช่น ไป/ไม่ไป, เอา/ไม่เอา
2. การวิเคราะห์ผลดี-ผลเสียของทางเลือก
3. การตัดสินใจเลือกทางเลือก
4. การหาทางแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ๆ

แผนการสอนเรื่อง “ทักษะการแก้ไขปัญหา”

เวลา 1.30 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้:

1. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและระบุแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้
2. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดปัญหาได้
3. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ระบุขั้นตอนการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

สาระสำคัญ:

การแก้ไขปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ทุกช่วง เวลาของชีวิต ปัญหาทุกปัญหาสามารถแก้ไขได้โดยอาศัยหลักการแก้ปัญหา 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือก เลือกวิธีแก้ปัญหาและหาวิธีแก้ไขข้อเสียที่เกิดจากทางเลือกนั้น

องค์ประกอบ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
รู้ชัดเจนจริง ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	- เข้าสู่บทนำการแก้ไขปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน - บรรยาย “ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา”	- ใบความรู้ “ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา”
ประสบการณ์ - กลุ่มใหญ่ สะท้อนความคิด/ อภิปราย - กลุ่ม 5 คน (10 นาที)	- อ่านกรณีศึกษา “ปัญหาของนิค” - มอบหมายงานวิเคราะห์กรณีศึกษา	กรณีศึกษา ใบงาน
ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	- สุ่มกลุ่มให้รายงาน/วิทยากรนำอภิปราย - สรุปแนวทางแก้ปัญหตามกรณีศึกษา	
ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด - กลุ่มเล็ก (10 นาที)	- มอบหมายงานให้ฝึกแก้ไขปัญหากจากกรณีศึกษา	- ใบงาน
ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน/วิทยากรนำอภิปราย	

สื่อการสอน:

1. กรณีศึกษา “ปัญหาของนิด”
2. ใบชี้แจง/ใบงาน
3. ใบความรู้ “ทักษะการแก้ไขปัญหา”

การประเมินผล:

1. สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/อภิปรายในกลุ่ม
 2. จากการรายงานผลงานกลุ่ม
-

ใบความรู้ เรื่อง “ทักษะการแก้ไขปัญหา”

การแก้ปัญหาคือกิจกรรมด้านความคิดหรือการกระทำที่รวบรวมประสบการณ์เดิมกับสภาพปัญหาเข้าด้วยกัน เป็นกระบวนการเลือกวิธีการต่างๆซึ่งนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การฝึกให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหา จะเป็นแนวทางช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความคิด การแสดงออกที่สร้างสรรค์ การวิเคราะห์สถานการณ์ที่วิกฤติ และการใช้เหตุผล การรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม จะช่วยให้มีการเรียนรู้ว่าจะเผชิญกับปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างไร

ทักษะการแก้ไขปัญห ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่ใช่การตัดสินใจ 2 ทาง แต่เป็นการเผชิญปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ มีหลักการการแก้ไขปัญห 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนการแก้ไขปัญห

1. การกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนที่กำหนดปัญหาที่ต้องแก้ไขได้ ให้ชัดเจนว่าจะไรคือปัญหาที่แท้จริง เช่น การเรียนตกต่ำ ครอบครัวแตกแยก การคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนชวนให้ทำผิด
2. การกำหนดทางเลือก เป็นการกำหนดทางเลือก เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ทั้งหมด เช่น ตั้งใจเรียนให้มากขึ้น หลีกเลี้ยงเพื่อนชวนไปทำผิด
3. วิเคราะห์ทางเลือก เป็นการวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละทางเลือก จากข้อมูลต่างๆที่มีอยู่หรือหาเพิ่มเติม เช่น แก้ปัญหาด้วยวิธีนี้มีผลดีต่อตนเองแต่ทำให้เพื่อนไม่พอใจกับการแก้ปัญหด้วยวิธีอื่นเพื่อนพอใจ แต่ทำให้เราเสียอนาคต ขั้นตอนนี้สำคัญมากที่พ่อแม่ต้องสอนบุตรวัยรุ่นวิเคราะห์ให้เป็น
4. ตัดสินใจเลือก เป็นการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหจากทางเลือกต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่สุดบนพื้นฐานของเหตุผลและความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติ
5. แก้ข้อเสียของทางเลือก หาวิธีแก้ข้อเสียที่เกิดจากวิธีแก้ปัญหที่เลือกใช้

แผนการสอนเรื่อง “การสื่อสารที่ดีกับบุตรวัยรุ่น”
เวลา 1.30 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้:

1. เพื่อให้มีการสื่อสารที่เหมาะสมกับบุตรวัยรุ่นได้
2. เพื่อให้สามารถระบุวิธีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรได้อย่างเหมาะสมกับโอกาส
เวลา สถานที่
3. เพื่อให้มีทักษะในการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น

สาระสำคัญ:

การสื่อสาร คือการสื่อความหมายด้วยภาษาพูดและภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป การสื่อสารมี 2 ทาง ทางบวกเป็นการสื่อสารที่เป็นมิตรรับฟังซึ่งกันและกัน ทางลบเป็นการสื่อสารที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พึงพอใจ เสียใจ หรือรู้สึกด้อยคุณภาพ

องค์ประกอบ PL	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
รู้ชัดเจนจริง ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที) ประสบการณ์ - กลุ่มใหญ่ สะท้อน/อภิปราย - กลุ่ม 5 คน (10 นาที) ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (10 นาที) ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด - กลุ่มเล็ก (10 นาที) ความคิดรวบยอด - กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- นำเข้าสู่บทเรียนจากตัวอย่างการสื่อสารในครอบครัวจากชีวิตประจำวัน - บรรยาย “ทักษะการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น” - อ่านกรณีศึกษา “เรื่องที่น่าห่วงสำหรับกิม” - มอบหมายงานให้วิเคราะห์กรณีศึกษา - สุ่มกลุ่มให้รายงาน/วิทยากรนำอภิปราย - สรุปแนวทางการแก้ไขตามกรณีศึกษา - มอบหมายให้ฝึกการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น - ตัวแทนกลุ่มรายงาน/วิทยากรนำอภิปราย - วิทยากรสรุป “วิธีการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น”	ใบความรู้ “ทักษะการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น” - กรณีศึกษา - ใบชี้แจง - ใบงาน

สื่อการสอน:

1. กรณีศึกษา “เรื่องที่น่าห่วงของคิม”
2. ใบชี้แจง/ใบงาน
3. ใบความรู้ “ทักษะการสื่อสารกับบุตรวัยรุ่น”

การประเมินผล:

1. สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/อภิปรายในกลุ่ม
 2. จากรายงานผลงานกลุ่ม
-

ใบความรู้ “ทักษะการสอนเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น”

1. เริ่มจากทัศนคติของพ่อแม่ว่ามองเรื่องเพศอย่างไร
2. ควรเปิดใจที่จะเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการสอนเพื่อให้เข้าใจโลกของความคิดและการรับรู้ของวัยรุ่น เกิดความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยกับพ่อแม่
3. ให้ความเป็นเพื่อนกับบุตรวัยรุ่น

การสื่อสารที่ดีกับบุตรวัยรุ่นควรมีลักษณะดังนี้

- พูดคุยด้วยบรรยากาศดี เป็นกันเอง ไม่เคร่งครัด
- อย่าพูดแบบเผด็จการ สั่งอย่างเดียวไม่ชี้แจงเหตุผล
- อย่าพูดแบบโต้สวนเป็นจ่าเลย คาดคั้นเอาความจริง
- อย่าพูดแบบคุยโม้ คือพูดแต่เรื่องของตัวเอง
- อย่าพูดตัดบท คือไม่ยอมคุยเรื่องที่กำลังพูดถึง พยายามเบี่ยงเบน เพราะไม่สบายใจในหัวข้อที่พูดกับลูก

พ่อแม่จะสอนเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่นอย่างไรให้ประสบผลสำเร็จ

การสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับเด็กๆ จะได้ผลดี ก็คือเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กเป็น ไปด้วยดี “ต้องมีความรักและความไว้วางใจในกันและกัน”

สิ่งที่พ่อแม่ควรทำเมื่อพูดคุยเรื่องเพศกับลูก

- ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี
- ต้องมีความพร้อมที่จะรับฟังหรือตอบคำถามเด็กเสมอ
- เมื่อเด็กแสดงความคิดเห็นเรื่องเพศ และไม่กล้าหรือลงโทษ
- พ่อแม่ต้องมีความยืดหยุ่นเสมอ
- ให้เด็กรู้สึกเชื่อฟังและเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากพ่อแม่

การเตรียมตัวของพ่อแม่

สิ่งสำคัญที่ต้องเรียนรู้ เด็กวัยรุ่นกระตือรือร้นอยากฟังเมื่อพูดถึงเรื่องการมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์การคุมกำเนิด การตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผน การทำแท้ง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส

ใบงานที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทราบถึงสถานการณ์และตระหนักถึงผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น

คำแนะนำ

1. ขอให้สมาชิกจับกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน อ่านข่าวเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบ/ผลเสียจากการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นก่อนวัยอันควรในประเด็นต่อไปนี้

1.1 ท่านคิดอย่างไรกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น

1.2 มีผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอย่างไร

2. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม เพื่อสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม (กลุ่มละ 5 นาที)

เอกสารประกอบใบงานที่ 1.1

“ปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กมัธยมต้น”

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น คือการตั้งครรภ์ในหญิงที่อายุ 19 ปี หรือน้อยกว่าพบได้ร้อยละ 10-13 ของการตั้งครรภ์ทั้งหมด วัยรุ่นที่เล่าเรียนน้อย มาจากครอบครัวที่ยากจน ไร้เหล้าหรือสารเสพติด หรือมีครอบครัวที่มีปัญหาจะมีโอกาสตั้งครรภ์สูงในวัยรุ่นและขาดความพร้อมที่จะดูแลตัวเอง ทำให้มีภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์สูงกว่าวัยผู้ใหญ่ ได้เด็กที่น้ำหนักตัวน้อย อัตราตายสูง ผิดปกติแต่กำเนิดหรือเลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะสมจนเกิดปัญหาตามมาได้ง่ายจากปัญหาสังคมชุมชนกุ่มภาวปี พบว่า ปัญหาสังคมเด็ก ม.2 มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้ต้องหยุดพักการเรียนจากการตั้งครรภ์ จะเห็นได้จากวัยรุ่นชอบรวมกลุ่มอยู่เป็นคู่ ๆ ที่สำคัญ มีแม่วัยรุ่นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากข้อมูลการฝากครรภ์ และข้อมูลการคลอดของห้องคลอด โรงพยาบาลกุ่มภาวปี พบว่าจำนวนแม่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี ในปี 2548- 2550 คิดเป็นร้อยละ 20.1, 21.23 และ 24.82 ของจำนวนผู้คลอด จะเห็นได้ว่าจำนวนมีแนวโน้มมากขึ้น และมีแม่วัยรุ่นอายุน้อยที่สุด 13 ปี

.....

เอกสารประกอบ ใบงานที่ 1.2 แอสคัมไทยฟอนเฟะ ม.2 เริ่มมีเซ็กซ์*

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่น กรมควบคุมโรคเปิดเผยถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ว่า จากการเฝ้าระวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มวัยรุ่น พบว่ากลุ่มวัยรุ่นชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 17 และผู้หญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 8.7 โดยการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือแฟน และพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงเป็นการมีเพศสัมพันธ์แบบสมัครใจ

สาเหตุและปัจจัยการติดเชื้อส่วนใหญ่ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ อื่น ๆ เช่น พบว่ามาจากการดูหนังโป๊ หรือวีดีโอโป๊ของวัยรุ่นทั้งชาย และหญิง นอกจากนี้ยังพบว่า มีการเข้าเว็บไซต์โป๊ ได้ง่ายขึ้น

ในช่วงปี พ.ศ.2545-2549 เป็นที่น่าตกใจว่าเด็กนักเรียน ม.2 เด็กชายเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 2.9 ฝ่ายหญิงมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 1.5

ใบงานที่ 1.3

“ตะลึง เด็ก 11 ขวบ ตั้งท้องยังไม่มีประจำเดือน”

พญ.จิราภรณ์ ประเสริฐวิทย์โรงพยาบาลรามาริบัติเปิดเผยว่าปัจจุบันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 20-30 ของการตั้งครรภ์ทั้งหมดมีจำนวนไม่น้อยอยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 80 เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ มีหญิงตั้งครรภ์ส่วนหนึ่งนำไปสู่การทำแท้งที่ผิดกฎหมาย “เป็นที่น่าตกใจมากคือขณะนี้เราพบเด็กที่มาคลอดบุตรอายุเพียง 11 ปี เมื่อถามเรื่องการตั้งครรภ์ เด็กยังไม่รู้เรื่องอะไรเลย แต่มีเพศสัมพันธ์กับเด็กด้วยกัน โดยไม่ได้คิดถึงเรื่องท้อง”

พญ.จิราภรณ์ ยังกล่าวอีกว่า ผลกระทบของการตั้งครรภ์ในด้านสุขภาพพบว่าแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์มีปัญหาครรภ์เป็นพิษร้อยละ 57 มีภาวะซึมเศร้าหลังคลอดภายใน 4 ปี ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การป้องกันไม่ให้ตั้งครรภ์ซ้ำ ที่ผ่านมาพบว่าร้อยละ 25 ของแม่วัยรุ่นที่มาคลอดจะตั้งครรภ์อีกในช่วง 2 ปี ต่อมา

ด้าน รศ.พญ. สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ รองคณบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามาริบัติ กล่าวว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่กำลังรุนแรง ประเทศไทยมีการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นสูงถึงวันละ 140 ราย หรือประมาณปีละ 50,000 ราย

ใบงานที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะของลูกวัยรุ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีการระดมสมองเกี่ยวกับการแสดงออกของวัยรุ่น
3. สรุปประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการแสดงออกของลูกวัยรุ่นที่ต้องการ

คำแนะนำ

1. ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลูกวัยรุ่นในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ปัญหาที่พบในบุตรวัยรุ่นของท่านคืออะไร
 - 1.2 อะไรคือข้อกังวลใจเกี่ยวกับลูกของท่าน
 - 1.3 ท่านคาดหวังให้ลูกวัยรุ่นของท่านมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร
กรุณาเขียนลงในกระดาษเปล่าที่จัดไว้ให้
2. สุ่มผู้เข้าอบรมนำเสนอหน้าชั้น 3 คน

ใบงานที่ 3

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะในการปฏิเสธ
2. ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์สถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ได้
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถสอนลูกเรื่องทักษะการปฏิเสธได้

คำชี้แจง

ผู้เข้าอบรมรวมกลุ่ม 6 คน วิเคราะห์สถานการณ์ “เรื่องของกระเด็น”

1. ถ้าลูกท่านเป็นกระเด็นท่านจะสอนลูกเรื่องทักษะการปฏิเสธอย่างไร
2. วิเคราะห์บทสนทนา ตามขั้นตอนการปฏิเสธ
3. แสดงบทบาทสมมติในการสอนลูกอย่างไร

ขั้นตอนการปฏิเสธ	บทสนทนา
1. อ่างความรู้สี่ประกอบเหตุผล 2. ขอบปฏิเสธ 3. ถามความเห็น	....

เอกสารประกอบใบงานที่ 3

สถานการณ์ “เรื่องของกระเต็น”

กระเต็นกำลังเรียน อยู่ชั้น ม.2 กระเต็นเป็นเพื่อนกับสุวิทย์ สุวิทย์รู้สึกชอบกระเต็นมากกว่าเพื่อน เรื่องนี้กระเต็นก็รับรู้ วันหนึ่งสุวิทย์ชวนกระเต็นไปตีวงหนังสือที่บ้านสุวิทย์ โดยให้เหตุผลว่าพ่อกับแม่ไม่อยู่ ไปธุระต่างจังหวัด กระเต็นเองไม่ยอมไป แต่ก็กลัวว่าสุวิทย์จะโกรธและน้อยใจ แต่ก็ไม่รู้จะปฏิเสธอย่างไรดี

.....

ใบงานที่ 4

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจถึงขั้นตอนในการตัดสินใจและสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม
2. ระบุปัญหาจากสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ
3. สามารถกำหนดทางเลือกในการตัดสินใจ
4. วิเคราะห์ผลดีผลเสียของทางเลือกได้
5. ผู้เข้าอบรมสามารถสอนลูกวัยรุ่นถึงขั้นตอนการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้
 - 1) กำหนดทางเลือกของสำลี คือ
 - 2) วิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ของทางเลือก
 - (1) ถ้าไป ผลดี.....
ผลเสีย.....
 - (2) ถ้าไม่ไป ผลดี.....
ผลเสีย.....
3. ชั้นตัดสินใจ
4. ค้นหาทางแก้ผลเสียที่เกิดขึ้น
5. ท่านจะสอนลูกวัยรุ่นในเรื่องทักษะการตัดสินใจอย่างไร

เอกสารประกอบใบงานที่ 4

กรณีศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจของสำลี”

สำลีเพิ่งย้ายโรงเรียนมาใหม่ได้ไม่นาน ไม่ค่อยมีเพื่อน ทั้งที่เป็นคนนิสัยดี เพียงแต่เป็นคนไม่ค่อยพูด สำลีรู้สึกอยากมีเพื่อน เมื่อมีเพื่อนกลุ่มหนึ่งเข้ามาสนทนาด้วย สำลีรู้สึกดีใจเป็นอย่างมาก แต่เพื่อนๆ กลุ่มนี้ได้ชวนไปทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน เช่น การแอบสูบบุหรี่ในห้องน้ำ การดื่มสุรา การหนีเรียนไปเล่นอินเทอร์เน็ต หรือการเที่ยวกลางคืน โดยเพื่อนให้เหตุผลว่าเป็นเพื่อนกันก็ต้องทำอะไร ที่เหมือนกัน

สำลีเกิดความลังเล ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปหรือไม่ไป ถ้าไป ก็มีโอกาที่จะติดบุหรี่ ติดเหล้า ถ้าหนีเรียนก็อาจจะเสียการเรียนได้ อาจทำให้พ่อแม่ต้องเสียใจ แต่ถ้าไม่ไป ก็เกรงใจเพื่อน กลัวว่าเพื่อนจะโกรธและเพื่อนจะไม่ยอมรับในกลุ่ม

ในที่สุด สำลี ก็ตัดสินใจที่จะตอบปฏิเสธไม่ไปทำตามในสิ่งที่เพื่อนชวน โดยการใช้ทักษะการปฏิเสธที่ครูโรงเรียนเดิมเคยสอนไว้ สำลีบอกเพื่อนว่า “เราไม่ออกไปหรอก เราไม่ชอบ เราขอไม่ไปกับพวกนายนะ หวังว่า คงเข้าใจเรา”

ใบงานที่ 5

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาและระบุแนวทางการแก้ปัญหาได้
2. สามารถระบุขั้นตอนการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง
3. สามารถสอนลูกวัยรุ่นถึงขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาได้

คำชี้แจง

ผู้เข้าอบรม แบ่งกลุ่ม 5-6 คน ร่วมกันแก้ไขปัญหาจากกรณีศึกษา “ปัญหาของนิค” โดยวิเคราะห์ขั้นตอนต่าง ๆ ตามหลักการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอน แล้วบันทึกลงในแบบฟอร์มต่อไปนี้

1. กำหนดปัญหา คือ.....
2. กำหนดทางเลือก มีกี่ ทางเลือก ได้แก่

.....

.....

3. วิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียแต่ละทางเลือก

ทางเลือก	ข้อดี	ข้อเสีย
1.....		
2.....		
3.....		

4. ตัดสินใจเลือก ทางเลือกคือ.....
5. วิธีแก้ข้อเสียของแต่ละทางเลือก.....
6. ท่านจะแนะนำลูกวัยรุ่นอย่างไร.....

เอกสารประกอบใบงานที่ 5

กรณีศึกษาเรื่อง “ปัญหาของนิก”

แมนกำลังเรียนชั้น ม.1 หลังสอบปลายภาคเรียนสุขวนเพื่อนๆ ไปฉลองสอบเสร็จที่หอพัก ซึ่งที่หอพักมีเพื่อนรุ่นเดียวกันหลายคน บางทีวันเสาร์อาทิตย์ไหนไม่กลับบ้าน แมนก็จะชวนเพื่อน ๆ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายสังสรรค์บ่อย ๆ เพื่อนก็จะหัดดื่มสุรากันบ้างเล็กน้อยและต่อด้วยแอบดูหนังวีดีโอไป้กัน และแมนได้ชวนนิกให้ไปร่วมงานฉลองสอบเสร็จก่อนกลับบ้าน นิกเกิดความลึงเลใจ ใจหนึ่งก็อยากไปเพราะนาน ๆ จะมีงานเลี้ยงกับเพื่อนสักที อีกใจหนึ่งก็กลัวเพราะเพื่อน ๆ ผู้ชายต้องพากันแอบดื่มสุรา และดูวีดีโอไป้กันแน่นอน หากเกิดดื่มกับเพื่อนอาจเมาขาดสติได้ อาจจะทำให้เกิดมีอารมณ์ทางเพศ และอาจมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความยั้งคิดได้

ถ้าลูกท่านเป็นนิก ท่านจะสอนลูกอย่างไร

ใบงานที่ 6

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้วิธีการพูดคุยกับลูกวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม

คำแนะนำ

ผู้เข้าอบรมแบ่งกลุ่ม 5 คน ทำกิจกรรมตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่น่าเป็นห่วงของคิมคืออะไร
2. ถ้าท่านเป็นพ่อแม่คิมท่านจะพูดคุยกับคิมอย่างไร
3. นำเสนองานกลุ่มสรุปการพูดคุยกับลูกวัยรุ่นควรทำอย่างไร (เวลา 5 นาที)
4. ฝึกแสดงบทบาทสมมุติในกลุ่ม โดยแสดงเป็นพ่อ/แม่ และแสดงเป็นลูก และมีการสลับ

บทบาท (เวลาคู่ละ 5 นาที)

เอกสารประกอบใบงานที่ 6
สถานการณ์ “เรื่องที่น่าห่วงสำหรับคิม”

คิม เป็นวัยรุ่นที่ทันสมัยกำลังเรียนอยู่ ม.1 แต่ละวัน คิม มีกิจกรรมต้องเรียนพิเศษ หลังเลิกเรียนตอนเย็นและช่วงเช้าเสาร์อาทิตย์ หลังเลิกเรียนพิเศษคิมจะเล่นอินเทอร์เน็ตนี่วันละหลายชั่วโมง พ่อแม่ไม่แน่ใจว่าคิมแชร์อินเทอร์เน็ตเรื่องอะไร กลัวว่าจะเป็นเรื่องหนังโป๊ เหมือนที่วัยรุ่นคนอื่นเขาเล่นกัน เวลาใช้โทรศัพท์ก็จะดูนาน ผิดปกติ พ่อแม่เริ่มเป็นห่วงเกี่ยวกับพฤติกรรมของคิม

ถ้าท่านเป็นแม่ของคิมท่านจะสอนคิมอย่างไร

.....

ภาคผนวก ค

คู่มือครอบครัวสดใสใจวัยทีน

คู่มือคนขายสินค้าใส่แว่นกัน

คำนำ

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2549).คู่มือเรียนรู้เรื่องเพศ เล่ม 1. กรุงเทพฯ.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2548).คู่มือเตรียมความพร้อมน้องหนูเรียนรู้เรื่องเพศ.กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการองค์การพัฒนาก่อนแต่งงาน.(2548) **คุยเปิดใจ รักปลอดภัย**.กรุงเทพฯ.ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์.(2545) Sex ศึกษา.กรุงเทพฯ.หมอชาวบ้าน.
- พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์.(2545) **สอนวัยใสรู้เรื่องเพศ**.กรุงเทพฯ.ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พูนสุข ชวยทอง.(2548) **ครอบครัวและคุณภาพเด็ก**.Family with child quality of life.ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภรณ์ ภูริสิทธิ์.(2550) **วิธีพูดกับลูก**.กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์ ปี มีเดีย.
- สุวัฒนา อารีพรรค.(2550)**เรียนรู้เรื่องเพศกับหมอ อนุศิริการพิมพ์**.กรุงเทพฯ.
- คู่มือครอบครัวที่ดีได้ใจวัยซนจัดทำขึ้นเพื่อพ่อ/แม่ที่มีบุตรวัยแรกซน 9-12 ปี เนื้อหาในคู่มือเป็นความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ที่พ่อแม่สามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิบัติสำหรับวัยรุ่นได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคมในปัจจุบันที่วัยรุ่นมีค่านิยมทางเพศเปลี่ยนแปลงไป
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นและผู้สนใจอ่านทุกท่าน
- นางนริศรา คีรินทร์แก้ว
ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
เข้าใจปัญหาวิทยิน	1
สาเหตุการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร	3
เพศศึกษาเริ่มได้ที่ครอบครัว	5
พ่อแม่สอนเรื่องเพศอย่างไร	8
สื่อสารเรื่องเพศอย่างไรให้ได้ผล	10
เทคนิคการสื่อสารกับลูกวัยรุ่น	11
ทักษะการปฏิบัติตนสำหรับลูกวัยรุ่น	12

ตัวอย่างพ่อแม่พูดคุยเรื่องเพศกับลูก

เมื่อมีตัวอย่างเรื่องเพศตามข่าวหนังสือพิมพ์หรือในโทรทัศน์

“ลูกว่าปัญหาเรื่องนี้เกิดจากอะไร”

“ลูกก็ยังไม่รู้เรื่องนี้”

สอนลูกสาวให้ดูแลตัวเอง

“เป็นผู้หญิงต้องรักษารสสรวงวนตัว ไม่ให้ผู้ชายแตะเนื้อต้องตัว”

“อย่าไปอยู่ในที่ลับตาคน คนเดียว เช่น สวนสาธารณะ มุมมืดตามห้างสรรพสินค้า”

“อย่าไปไว้ใจคนแปลกหน้า”

สอนการปฏิเสธ

ไม่ออกไปเมื่อถูกเพื่อนชวนไปเที่ยว

“ไม่ไปหรอก ไม่อยากไปขอบคุณ”

“มีงานบ้านที่ต้องทำอีกเยอะ เอาไว้คราวหน้า”

“มันไม่ดีหรอก พวกเราเลี้ยงเด็กอยู่”

“ขอบคุณมากที่ชวน...แต่คงไปไม่ได้หรอก”

การพูดคุยเรื่องเพศอย่างเป็นกิจจะลักษณะ อาจเป็นเรื่องยาก
สำหรับแม่ที่จะพูด และมันก็ยากและลำบากใจสำหรับเด็กวัยรุ่นที่
จะรับฟัง

ให้มองหาโอกาสสอดแทรกในการพูดคุยที่ละเล็ก ที่ละน้อย
เช่น ในขณะที่ฟังวิทยุ มีข่าวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมี
แนวโน้มลดลง

“แม้ว่าเป็นข่าวดีนะ แม่สงสัยจังว่าเพราะอะไร บางทีเด็กวัยรุ่น
อาจจะรู้จักป้องกันตัวมากขึ้น” หรือ “ลูกคิดว่าเด็กสมัยนี้เลือกที่จะ
ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน”

หรือในขณะที่อ่านหนังสือพิมพ์

“แม้ว่าหนังสือพิมพ์ เขาลงแต่ภาพรุนแรงทางเพศ”

หรือขณะที่ดูละครโทรทัศน์ด้วยกัน

“ดีนะ ที่นางเอกรู้จักปฏิเสธ แม้ว่านายคนนั้น จะพยายามพูดกดดัน
เธอขนาดนั้น”

เข้าใจวัยรุ่น

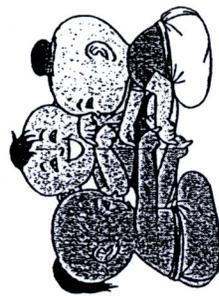
ครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุด เพราะ
ครอบครัวเป็นศูนย์กลางความรัก ความเข้าใจ และการสร้างสาย
สัมพันธ์ที่เชื่อมโยงความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นศูนย์
รวมของการส่งเสริมสนับสนุนและเอื้ออาทร ช่วยหล่อหลอม ปู
จิตสำนึก ความดี ความซื่อ ความถูกต้อง ปูฝังทัศนคติ ค่านิยมที่
ถูกต้อง สร้างสามัญสำนึกที่ติงามแก่บุตร หากบุตรวัยรุ่นได้รับการ
ปลูกฝังให้รู้จักบทบาทและคุณค่าทางเพศที่เหมาะสมร่วมกับกรรม
ความนับถือตนเองและทักษะชีวิต สิ่งเหล่านี้จะเป็นภูมิคุ้มกันป้องกัน
ปัญหาเป็นอย่างดีในวัยรุ่น

สภาพการณ์ในปัจจุบัน สังคมและวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงตาม
สังคมโลก การเจริญด้านการสื่อสารทำให้วัยรุ่นเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
ได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางด้านเพศ ที่วัยรุ่นให้ความสนใจ
และต้องการเรียนรู้ การเติบโตในสภาพแวดล้อมของสื่อวิทยุทางเพศ
การถูกล่อลวงไปมีพฤติกรรม เสี่ยงเรื่องเพศ และภัยทางเพศ
ต่าง ๆ ซึ่งมีข่าวเกี่ยวกับเรื่องเพศ

หรือการถูกละเมิดทางเพศที่เกิดกับเด็กวัยรุ่น ตามที่พบเห็น ในสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เช่นเด็กหญิงถูกลวนลาม... เด็กหญิงถูกลอกไปขายบริการทางเพศ... วัยทีน. ท้องในวัยเรียน... และอื่นๆ อีกที่ปรากฏสู่สาธารณชน ชาวเรื่องเพศเหล่านี้สร้างความกังวลใจให้กับคนที่เป็นพ่อแม่มากที่สุด เพราะกลัวจะเกิดขึ้นกับลูกตัวเอง

ทำให้หลายฝ่ายหันมาสนใจการให้ความรู้เรื่องเพศกันมากขึ้น โดยเฉพาะครอบครัว ควรหันมาให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และทักษะชีวิตเรื่องเพศแก่วัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นจะรู้เท่าทันตัวเองและคนอื่นในเรื่องเพศ จะเป็นเกราะป้องกันตัวขั้นดีให้วัยรุ่นห่างไกลจากปัญหาทางเพศต่างๆ เหล่านี้ ไม่เกิดปัญหาในอนาคต

4) เมื่อถูกเข้าชู้หรือสลับประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดเหล่านั้น เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก โดยเลือกวิธีการดังนี้

1) ปฏิเสธซ้ำโดยไม่ต้องใช้อารมณ์พร้อมทั้งหาทางเลี่ยงจากเหตุการณ์นั้นๆ “ไม่ไปหรอก ไม่อยากไป”

“ไม่ไปหรอก จะดูหนังสื่อ”

2.) การตอรอง โดยการหักใจกรณีอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

.. ไปเล่นบอลกันดีกว่ามั๊ย เพื่อได้ตัดเล็อกเป็นทีมกีฬาบ้าง”

“ไปเข้าเต็นต์ดีกว่านะ วันนี้มีทำใหม่ด้วยละ”

3.) การผัดผ่อน โดยการขอยืดเวลาออกไป เพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจการผัดผ่อนตอรอง เป็นทักษะการหาทางออกเมื่อไม่เห็นด้วยกับความต้องการของผู้อื่น

“วันนี้ไปไม่ได้หรอก นัดกับแม่แล้ว ไว้วันหลังดีกว่า”

ทักษะการปฏิเสธ เป็นเรื่องที่พ่อแม่ควรพูดคุยกับลูกสาว เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันไว้ชั้นหนึ่ง ก่อนที่จะสายเกินไป....

ทักษะการปฏิบัติ (Dental skills)

ทักษะการปฏิบัติ เป็นทักษะที่สำคัญ ของทักษะการ สร้างสัมพันธ์ภาพ และการสื่อสาร เป็นความสามารถของบุคคลใน การใช้คำพูด และท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองและ การรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง

หลักการปฏิบัติที่ดีมีดังนี้

- 1) ปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อ แสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิบัติ เช่น การไม่ ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนดูหนัง

“เราว่าตอนนี้ใกล้สอบแล้ว น่าจะดูหนังสือดีกว่านะ”

- 2) ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้ เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้ง ด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึก จะ ทำให้โต้แย้งได้ยากยิ่งขึ้น “เราไม่อยากจะไปหรอก กลัวทำข้อสอบไม่ได้”

- 3) การขอความเห็นชอบและแสดงการขอบคุณ เมื่อผู้ชวน ยอมรับ จะเป็นการรักษาน้ำใจของผู้ชวน “ขอบคุณมากนะที่ชวน...ไว้ โอกาสหน้าก็แล้วกัน คงไม่มานะ”

สาเหตุของปัญหา พบว่า มีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ

1. ธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น

วัยรุ่นมีธรรมชาติที่อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ชอบเปลี่ยนแปลงใหม่ อยากรู้ทุกอย่าง เด็กวัยรุ่นจะมีแรงขับทางเพศมากตาม วัย และขาดทักษะชีวิตและความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง

2. ด้านครอบครัว

- พ่อแม่ทำงานมากเกินไปไม่มีเวลาให้ลูก
- พ่อแม่ทะเลาะกัน
- พ่อแม่ดูมาก ลูกไม่กล้าปรึกษา ต้องออกไปหาเพื่อน
- พ่อแม่ประคบประหงมมาก ลูกช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

3. เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

- อินเทอร์เน็ตที่เด็กวัยรุ่นเข้าถึงเรื่องเพศได้ง่าย
- หนังสือการ์ตูนที่สร้างค่านิยมแบบแฝง การกระตุ่น

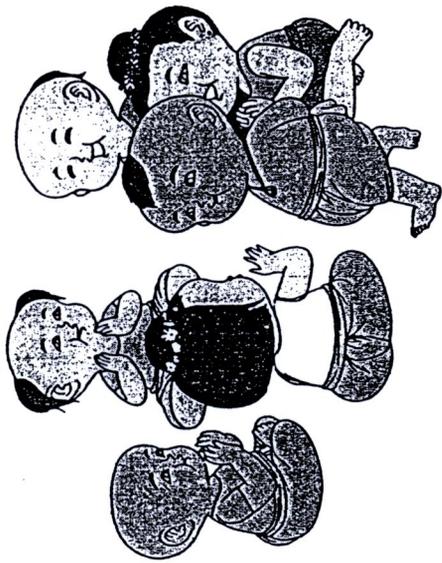
อารมณ์ทางเพศ

- แบบอย่างจากละคร ที่มีเนื้อหาความรักที่เพ้อฝัน

หากเด็กได้รับสื่อเหล่านี้โดยขาดการชี้แนะจากผู้ใหญ่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา

การที่จะป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นพ่อแม่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการสอนเรื่องเพศและทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับลูกรักวัยรุ่น

ทักษะการแก้ไขปัญหา ในชีวิตประจำวันทุกคนมักประสบปัญหาเสมอ ปัญหาทุกปัญหาสามารถแก้ไขได้ โดยอาศัยหลักการการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอน

- 1) การกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนที่กำหนดปัญหาที่ต้องแก้ไข ใต้ให้ชัดเจนว่า อะไรคือปัญหา
- 2) การกำหนดทางเลือก เป็นการกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา ที่เป็นไปได้ทั้งหมด
- 3) วิเคราะห์ทางเลือก เป็นการวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
- 4) ตัดสินใจเลือก เป็นการตัดสินใจบนทางเลือกวิธีการแก้ปัญหา จากทางเลือกต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่สุด บนพื้นฐานของเหตุผลและความ เป็นไปได้ในกาปฏิบัติ
- 5) แก้ข้อเสียของทางเลือก หาวิธีการแก้ไขที่เกิดขึ้นจากวิธี แก้ปัญหาที่เลือกใช้

ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น
ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น

ทักษะชีวิตที่จำเป็นในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นได้แก่
ทักษะการตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นสิทธิส่วนบุคคลในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ขั้นตอนการตัดสินใจ

- 1) กำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ เช่น ไป/ไม่ไป, เอา/ไม่เอา
- 2) วิเคราะห์ผลดี-ผลเสียทางเลือกทั้ง 2 ทาง
- 3) ตัดสินใจทางเลือกหนึ่ง
- 4) หากทางเลือกหนึ่งผลเสียที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นๆ

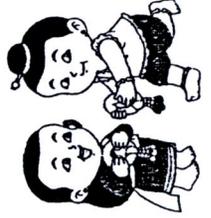

เพศศึกษาเริ่มได้ที่ครอบครัว

การเตรียมตัวของคุณแม่ที่มีลูกสาว
การที่จะสอนลูกเรื่องเพศนั้นไม่รู้คุณแม่ไม่แน่ใจจะเริ่มต้น
อย่างไร ก่อนอื่น คุณแม่ต้องเข้าใจธรรมชาติที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงและ
เกิดขึ้นกับลูกสาวความรู้เรื่องเพศที่ควรสอนลูก

สิ่งสำคัญที่ต้องเรียนรู้ เด็กวัยรุ่นกระตือรือร้นอยากฟังเมื่อพูดถึง
เรื่องการมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์การ
คุมกำเนิด การตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผน การทำแท้ง การมีเพศสัมพันธ์
ก่อนการสมรส

อาจใช้สื่อในการสอน เช่นหนังสือ บทความเกี่ยวกับวัยรุ่น
ด้านทักษะ ทดลองว่าจะพูดอะไรกับเพื่อนก่อน พยายามใช้คำพูดที่รู้สึก
สบายสำหรับพวกเขา ทำให้เป็นหัวข้อธรรมดา

การเปลี่ยนแปลงเมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น

เมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะการเจริญเติบโตด้านร่างกายจะเปลี่ยนแปลงให้เห็นอย่างชัดเจน เด็กหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเด็กชาย 1-2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 10 ปี ขึ้นไปซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง 4 ด้านดังนี้

1. ด้านร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของสวามน้อย

1. มีน้ำหนักและส่วนสูงเพิ่ม
2. มีลิวดตามใบหน้า มีกลิ่นตัว
3. มีประจำเดือนบางคนเริ่มมีตั้งแต่อายุ 10 ขวบ
4. มีหน้าอก สะโพกขยาย
5. มีขนขึ้นที่รักแร้ อวัยวะเพศ

คุณแม่ควรสอนลูกสาวเพิ่มเติมในเรื่องการดูแลเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล การทำความสะอาดร่างกาย การใช้ชุดชั้นใน

2. ด้านจิตใจ

อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่คงที่ เจ้าอารมณ์ ก้าวร้าว รุนแรง
อ่อนไหว สับสน วิดกกังวล

พ่อแม่จะสอนเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่นอย่างไรให้ประสบผลสำเร็จ
การสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับเด็ก ๆ จะได้ดี ก็ต่อเมื่อ
ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กเป็นไปด้วยดี

“ต้องมีความรักและความไว้วางใจในกันและกัน”

สิ่งที่พ่อแม่ควรทำเมื่อพูดคุยเรื่องเพศกับลูก

- ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี
- ต้องมีความพร้อมที่จะรับฟังหรือตอบคำถามเด็กเสมอ
- เมื่อเด็กแสดงความคิดเห็นเรื่องเพศและไม่ดูต่ำหรือลงโทษ
- พ่อแม่ต้องมีควมยืดหยุ่นเสมอ
- ให้เด็กรู้สึกเชื่อฟังและเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากพ่อแม่

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น กับลูกวัยรุ่นพบว่า

วัยรุ่นส่วนใหญ่เลือก “เพื่อน” เป็นที่ปรึกษาเพราะ

“กลัวพ่อแม่ดูว่ากล่าว ลงโทษ”

“พ่อแม่ไม่มีเวลา ซอบคิดเองว่าเป็นปัญหาเล็ก ๆ ไม่สำคัญ”

“พ่อแม่ชอบพูดตักคอ เสียตีสี”

“ไม่ฟังใจจบประโยคดีโพยดีพายก่อนเสมอ”

“ไม่เปิดโอกาสให้อธิบาย ความจริงคืออะไร”

เมื่อสอบถามวัยรุ่นพบว่าคนที่วัยรุ่นอยากคุย อยาก

ปรึกษา เรื่องเพศ เรื่องแฟนมากที่สุด คือ “พ่อแม่”

สิ่งที่วัยรุ่นต้องการให้พ่อแม่ปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด

“อยากให้บ่นให้น้อยลง”

“ต้องการให้พ่อแม่เข้าใจ”

“ต้องการให้พ่อแม่เข้าใจ”

3. ด้านสังคม

ลูกวัยรุ่น ต้องการอิสระ

สนิทกับเพื่อนเพศเดียวกัน

ต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

แยกตัวไม่ชอบไปไหนกับพ่อแม่

สนใจเพื่อนต่างเพศ

ฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่

4. ด้านสติปัญญา

ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล อยากรู้ยากเห็น อยากรทดลอง

และหาคำตอบ โดยเฉพาะในเรื่องเพศ

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้หากลูกวัยรุ่น “ไม่ได้รับการเตรียมตัวที่

ดีจะนำไปการอยากรู้ยากลง โดยเฉพาะพัฒนาการด้านเพศ คุณแม่

ควรสอนเรื่องการเรียงเบนความต้องการทางเพศ โดยการออกกำลัง

กาย การเขียนบันทึกร้อย เพื่อไม่ให้วัยรุ่นหมกมุ่นจนกินกันไป

การมีปฏิกริยาของลูกวัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ

เด็กวัยรุ่นตอนต้นมีความอยากรู้อยากเห็นและให้ความสนใจเมื่อพ่อแม่พูดคุยเรื่องเพศ

- เด็กโตรู้ศึกชอบเรื่องเพศแต่เป็นไปไม่ได้ที่พ่อแม่จะสอนเรื่องนี้
- เด็กรู้สึกอึดอัดใจและรู้สึกงินในการพูดคุยเรื่องเพศและเด็กเลือกที่จะไม่คุยมากกว่า
- ถ้าพ่อแม่ไม่เปิดใจคุยเรื่องเพศเด็กจะเข้าใจว่าพ่อแม่ไม่ยอมคุยเรื่องนี้

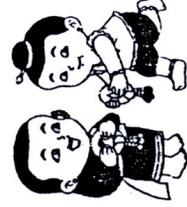
สอนเรื่องเพศสำหรับลูกสาววัยรุ่น

การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับลูกสาว มี 2 เรื่องคือ การสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง และการมีวุฒิภาวะ โดย

- ♡ ให้ลูกดูแลตนเองได้ ไม่พาตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง
- ♡ วิธีการเสี่ยงดูดีมีเหตุผล
- ♡ ฝึกลูกให้มีวุฒิภาวะ คือฝึกให้รู้จักคิด และควบคุมตนเองได้มากกว่าการปล่อยอารมณ์หรือแรงขับทางเพศครอบงำ

การดูแลเรื่องการคบเพื่อนชายไม่ให้เกินเลย

1. ต้องรู้จักระมัดระวังและมีขอบเขตในการคบหา
2. การวางตัวไม่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายหนึ่งเกินเลยได้ง่าย เช่น หลีกเลี่ยงการจับมือ การเล่น หรือแกล้งกันโดยถูกเนื้อต้องตัว ต้องรู้จักดูแลร่างกาย ไม่ให้ใครมาสัมผัสส่ง่ายๆ
3. ไม่ควรอยู่ในที่ลับตาคน สองต่อสอง ระหว่างเพื่อนชายหรือผู้ชายคนอื่นๆ หากจำเป็นควรชวนคนอื่นอยู่เป็นเพื่อนด้วย
4. ไม่ควรให้เพื่อนชายมาอยู่ในห้องส่วนตัวเวลามีเพื่อนมาบ้าน

ภาคผนวก ง

- แบบสอบถามมารดาที่มีบุตรวัยแรกเริ่ม
- แบบสอบถามการรับรู้ของบุตรวัยแรกเริ่ม

แบบสอบถามเลขที่.....
 ()กลุ่มทดลอง ครั้งที่.....
 ()กลุ่มควบคุม ครั้งที่.....

แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่อง“ผลของโปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในการสอนทักษะการปฏิเสชนบุตรวัยแรกรุ่งนหญิง โดยการใ้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี”

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสชนของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่งนประกอบด้วย 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เพศศึกษาในวัยรุ่งน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทักษะการปฏิเสชนในวัยรุ่งน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาและ ทักษะการปฏิเสชนแก่บุตรวัยรุ่งน

ตอนที่ 4 แบบสอบถาม การสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสชนของครอบครัวที่มี

บุตรวัยรุ่งน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นทำวิทยานิพนธ์ของศึกษาปริญญาโท หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยไม่ต้องเขียนชื่อ คำตอบที่ได้ถือเป็นการลับ และผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อไป

ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงของแบบสอบถาม ในแต่ละส่วนก่อนลงมือทำและโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากถ้าตอบไม่ครบ ผู้วิจัยไม่สามารถนำคำตอบไปวิเคราะห์ผลได้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นางนริศรา คลื่นแก้ว

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความ หรือตัวเลขในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ()

หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

สำหรับผู้วิจัย

1. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี A1
2. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุด..... A2
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของท่านมีจำนวน.....คน A3
4. ลักษณะของครอบครัว A4
 - () ครอบครัวเดี่ยว (มีเฉพาะ พ่อ แม่ พี่ น้อง สายตรงของท่าน)
 - () ครอบครัวขยาย (มีญาติทางพ่อหรือแม่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยอยู่ด้วย)
5. รายได้ของครอบครัว ประมาณ.....บาท/เดือน A5
6. อาชีพปัจจุบันของท่าน A6
 - () 1. รับราชการ
 - () 2. ลูกจ้าง (หน่วยราชการต่าง ๆ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทหรือร้านค้า)
 - () 3. ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว
 - () 4. เกษตรกร (ทำนา, ทำไร่, ทำสวน, ประมง)
 - () 5. รับจ้างทั่วไป (กรรมกร)
 - () 6. ไม่ได้ทำงาน
 - () 7. อื่น ๆ(โปรดระบุ)
7. ท่านมีบุตรที่มีชีวิตจำนวนทั้งหมด.....คน A7

เพศ () ชาย จำนวน.....คน

() หญิงจำนวน.....คน
8. บุตรที่นำจดหมายและแบบสอบถามนี้มาให้ท่าน A8
เป็นบุตรลำดับที่.....
9. ที่ผ่านมาบุตรของท่านได้รับความรู้และข้อมูลต่างๆในเรื่องเพศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A10
 - 1 () ได้รับ....จากแหล่งใด 2 () ไม่ได้รับ
 - () 1. บิดา มารดา A91
 - () 2. ครู อาจารย์ A92
 - () 3. เพื่อน A93
 - () 4. หนังสือหรือตำราที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ A94

() 5. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร

A95

() 6. โทรทัศน์ วิทยุ

A96

() 7. อินเทอร์เน็ต

A97

() 8. อื่น ๆ ระบุ.....

A98

10. ปัจจุบันท่านพูดคุยกับบุตรเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. การเรียน

A101

() 2. การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

A102

() 3. การรักษาสุขภาพของร่างกาย

A103

() 4. การคบเพื่อนต่างเพศ

A104

() 5. การวางตัวให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศ

A105

() 6. การดื่มของมีแอลกอฮอล์ผสม เช่น เบียร์ ไวน์ สุรา

A106

() 7. การเที่ยวกลางคืนหรือสถานเริงรมย์

A107

() 8. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

A108

() 9. การป้องกันอุบัติเหตุทางการจราจร เช่น การขับซิ่งรถจักรยานยนต์

A109

() 10. อื่นๆ.....(โปรดระบุ)

A1010

11. ท่านได้ใช้เวลาใดในการพูดคุยกับบุตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ช่วงอาหารเย็น

A111

() 2. คู่โทรทัศน์หลังข่าว

A112

() 3. เรียกมาคุยอย่างเป็นทางการเมื่อต้องการ

A113

() 4. ก่อนนอน

A114

() 5. ไม่จำกัดเวลาแต่อย่างน้อย 1 วันควรมีการพูดคุย

A115

12. ท่านเคยพูดคุยบุตรเรื่องเพศบ่อยเพียงใด

A12

() เคย.....บ่อยเพียงใด

() 1. ทุกวัน

A121

() 2. 2-3 วัน/สัปดาห์

A122

() 3. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

A123

() 4. เดือนละ 1 ครั้ง

A124

() ไม่เคย

A125

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสษของครอบครัวที่มีบุตร
วัยรุ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เพศศึกษาในวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและ
กรุณาทำทุกข้อ

ข้อความ	ถูก	ผิด	ไม่ ทราบ	สำหรับ ผู้วิจัย
1. เพศศึกษา เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ของหญิงและชาย				K1
2. การสอนเพศศึกษามีประโยชน์ช่วยให้บุตรวัยรุ่นสามารถปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมได้				K2
3. การให้ความรู้เรื่องเพศ เป็นแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยป้องกันปัญหาพฤติกรรมทาง เพศในวัยรุ่น				K3
4. การให้ความรู้เรื่องเพศแก่บุตรสามารถทำได้ทุกช่วงวัย				K4
5. การมีความรู้เรื่องเพศศึกษาช่วยให้สามารถควบคุมอารมณ์ทางเพศได้				K5
6. การมีเพศสัมพันธ์ครั้งเดียวสามารถมีบุตรได้				K6
7. การไม่ล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่นคือการควบคุมพฤติกรรมทางเพศอย่างหนึ่ง				K7
8. การเรียนรู้เรื่องเพศช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติความต้องการทางเพศ				K8
9. การรู้จักยับยั้งชั่งใจตนเองป้องกันไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของ บุตรวัยรุ่นได้				K9
10. วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากลองอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไม่เว้นแม้แต่การร่วมเพศ				K10
11. การมีเพศสัมพันธ์จะทำให้มีโอกาสติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์				K11
12. การให้ความรู้เรื่องเพศแก่บุตรวัยรุ่นเป็นการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัย อันควร				K12
13. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งในวัยรุ่นได้				K13
14. การให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็นในเรื่องเพศ จะช่วยทำให้การสอน เพศศึกษาประสบผลสำเร็จสูง				K14

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทักษะการปฏิเสธในวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
และกรุณาทำทุกข้อ

ข้อความ	ถูก	ผิด	ไม่ทราบ	สำหรับผู้วิจัย
1. ทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ				B1
2. ทักษะการตัดสินใจ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม				B2
3. การไม่อยู่ในที่ลับตาคนหรือในสวนสาธารณะกับเพื่อนต่างเพศสองต่อสอง เป็นการป้องกันการเกิดการล่วงละเมิดทางเพศได้				B3
4. เมื่อบุตรของท่านถูกเพื่อนชวนไปเที่ยว เขาปฏิเสธว่าไม่ไปเพราะใกล้สอบ แสดงว่าบุตรท่านมีทักษะการปฏิเสธที่ไม่เสียสัมพันธภาพ				B4
5. การปฏิเสธที่ดีต้องบอกอย่างจริงจัง ทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เป็นการแสดงความตั้งใจปฏิเสธที่ชัดเจน				B5
6. การตัดสินใจที่ดีจะลดการเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นได้				B6
7. เมื่อถูกเพื่อนชวนไปดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ วัยรุ่นไม่กล้าที่จะจัดใจเพื่อนแสดงว่าไม่มีทักษะการปฏิเสธ				B7
8. เมื่อเพื่อนชวนไปเที่ยวแต่บุตรท่านชวนเพื่อนไปเล่นกีฬาแทน เป็นทักษะการปฏิเสธอย่างหนึ่ง				B8

ตอนที่ 3 ข้อมูลเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาและ ทักษะการปฏิเสธแก่บุตรวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ และกรุณาตอบทุกข้อ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	สำหรับผู้วิจัย
1. ท่านคิดว่าควรหาหนังสือเกี่ยวกับพัฒนาการด้านเพศสำหรับวัยรุ่นให้ลูกท่านอ่าน				C1
2. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความจำเป็นสำหรับลูกวัยรุ่น				C2
3. การให้ความรู้เพศศึกษา แก่บุตรวัยรุ่นเป็นการชี้โพรงให้กระรอก				C3
4. การออกกำลังกาย เป็นการลดอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นลงได้				C4
5. ท่านคิดว่าควรให้ความรู้เรื่องเพศกับบุตร เมื่อเกิดปัญหาทางเพศสัมพันธ์แล้วเท่านั้น				C5
6. วัยรุ่นชาย-หญิงไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กันระหว่างเรียน				C6
7. พ่อแม่ควรหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับลูกวัยรุ่นเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง				C7
8. ท่านคิดว่าไม่ควรพูดเรื่องการคุมกำเนิดกับบุตร เพราะจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก				C8
9. การให้ความรู้เรื่องเพศ จะทำให้เด็กมีความเข้าใจที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศ ความรักและชีวิตครอบครัว				C9
10. การที่วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้				C10
11. การแต่งตัวโป้ รักรูป ใส่สายเดี่ยว เป็นการกระตุ้นให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์				C11
12. ท่านไม่สอนเรื่องเพศแก่บุตรเพราะคิดว่าตนเองมีความรู้ไม่พอ				C12
13. ท่านคิดว่าบุตรสามารถเรียนรู้เรื่องเพศด้วยตนเอง				C13
14. ท่านมีความรู้เรื่องเพศศึกษาไม่เพียงพอ				C14
15. ท่านคิดว่าการที่วัยรุ่นหลีกเลี่ยงการสัมผัสเนื้อต้องตัวกันในเชิงคู่สาวสามารถป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้				C15
16. การที่วัยรุ่นหญิงปฏิเสธการชักชวนของเพื่อนชายที่ชวนออกไปดูภาพยนตร์กันสองต่อสองเป็นทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้อง				C16
17. การที่วัยรุ่นเลือกคบเพื่อนที่ดีเป็นทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้อง				C17
18. ท่านคิดว่าการรักษาอนามัยส่วนตัวของวัยรุ่นหญิงเป็นสิ่งที่ควรทำ				C18

ตอนที่ 4 แบบสอบถาม การสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิบัติสครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความจริงในการปฏิบัติของท่านแก่บุตรของท่าน
 และโปรดทำทุกข้อ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ปฏิบัติประจำ	หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุกสัปดาห์
ปฏิบัติบ่อย ๆ	หมายถึง	ปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุกสองสัปดาห์
ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุก 1 เดือน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนั้นน้อยกว่าเดือนละครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นเลย

การให้ความรู้	ปฏิบัติประจำ	ปฏิบัติบ่อย ๆ	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	สำหรับ ผู้วิจัย
1. ท่านหาหนังสือเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศสำหรับวัยรุ่นให้ บุตรท่านอ่าน						D1
2. ท่านสอนบุตรเรื่องโอกาสที่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์						D2
3. ท่านสอนเรื่องการเบี่ยงเบนความต้องการทางเพศที่ถูกต้อง กับบุตร เช่นการเล่นกีฬา เล่นดนตรีหรือทำงานอดิเรก						D3
4. ท่านแนะนำบุตรไม่ควรหมกมุ่นกับสื่อลามกจะทำให้เสีย การเรียน						D4
5. ท่านสอนบุตรว่าการเที่ยวกลางคืนมีโอกาสเสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์ได้						D5
6. ท่านสอนบุตรการไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสอง ต่อสองเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางเพศได้						D6
7. ท่านสอนบุตรเรื่องการทำความสะอาดอวัยวะเพศ เป็นสิ่งที่ จำเป็นเหมือนอวัยวะอื่น ๆ ในร่างกาย						D7
8. ท่านสอนเรื่องการหลีกเลี่ยงการดื่มสุรา เบียร์เพราะอาจ ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศได้						D8
9. ท่านสอนบุตรให้หลีกเลี่ยงไปในที่ลับตาคนตามลำพังที่เสี่ยง ต่อการเกิดอันตราย						D9
10. ท่านสอนบุตร ไม่ควรอยู่กับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตา หรือ ในสวนสาธารณะ ยามวิกาล						D10

การให้ความรู้	ปฏิบัติประจำ	ปฏิบัติบ่อย ๆ	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	สำหรับ ผู้วิจัย
11. ท่านสอนบุตรหลีกเลี่ยงการลงใช้สารเสพติด						D11
12. ท่านสอนบุตรวิธีการบอกปฏิเสธเมื่อมีเพื่อนชวนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์						D12
13. ท่านสอนบุตรวิธีการบอกปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนเที่ยวกลางคืน						D13
14. ท่านสอนวิธีการปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศชวนเที่ยวสองต่อสอง						D14
15. ท่านสอนวิธีการตัดสินใจเมื่อบุตรของท่านมีสถานการณ์ที่ต้องเลือก						D15
16. ท่านสอนบุตรให้รักษานวลสงวนตัว						D16
17. ท่านแนะนำให้บุตรหาทางออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความเครียด เช่น ออกกำลังกาย การทำงานอดิเรก						D17
18. ท่านแนะนำให้บุตรค้นหาปัญหาที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม						D18
19. ท่านสอนบุตรทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์ หลังเลิกเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นทางเพศ						D19
20. ท่านกล่าวตักเตือนบุตรเมื่อทำผิดด้วยคำพูดที่นุ่มนวล สุภาพ ไม่ใช่คำขยาบ						D20
21. ท่านใช้เวลาทำกิจกรรมกับบุตรเสมอ เช่น ดูรายการทางโทรทัศน์ที่บุตรชอบ						D21
22. ท่านยกตัวอย่างข่าวในการสอนบุตรเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาทางเพศ						D22
23. เมื่อบุตรมีปัญหาเรื่องเพศท่านสามารถให้คำแนะนำกับบุตรได้						D23
24. ท่านสอนบุตร ให้รู้จักเลือกการหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อใช้ในการตัดสินใจที่เหมาะสม						D24
25. ท่านสอนให้เลือกหาความรู้/ข้อมูลที่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ต						D25
26. ท่านแนะนำให้บุตรหลีกเลี่ยงสื่อที่เกี่ยวกับทางเพศทางอินเทอร์เน็ต						D26

การให้ความรู้	ปฏิบัติประจำ	ปฏิบัติบ่อยๆ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	สำหรับผู้วิจัย
27. ท่านคิดว่ากล่าวเมื่อบุตรเปิดอินเตอร์เน็ตดูภาพโป๊						D27
28. ท่านลงโทษเมื่อบุตรดูหนังสื่อโป๊						D28
29. ท่านลงโทษเมื่อพบว่าบุตรมีเพื่อนต่างเพศ						D29
30. ท่านสอนการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชวนไปมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม						D30
31. ท่านยกตัวอย่างเรื่องที่ท่านประทับใจในการสอนบุตรเสมอ						D31
32. ท่านเปิดโอกาสให้บุตรแสดงความคิดเห็นได้เสมอเมื่อพูดคุยเรื่องเพศ						D32
33. ท่านมีท่าทางที่สนใจเมื่อบุตรขอคำแนะนำปัญหาเรื่องเพศ						D33
34. ท่านแสดงความไว้วางใจในตัวบุตรเมื่อบุตรมีปัญหาเรื่องเพศ						D34

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถามเด็กวัยแรกเริ่ม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในการสอนทักษะการปฏิเสชนุตรวัยแรกเริ่มหญิง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของมารดา โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี” ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ของบุตรวัยรุ่นต่อการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสชนุตรวัยของมารดา

แบบสอบถาม

การสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธของมารดา ของบุตรวัยรุ่น

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุตรวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน

สำหรับผู้วิจัย

1. ปัจจุบันท่านอายุ	ปี	A1	☐
2. ท่านมีพี่น้องทั้งหมด.....คน (นับรวมตัวท่าน)		A2	☐
3. ท่านเป็นบุตรคนที่.....		A3	☐
4. ท่านได้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
() 1. บิดา มารดา		A41	☐
() 2. ครู อาจารย์		A42	☐
() 3. เพื่อน รุ่นพี่		A43	☐
() 4. หนังสือเพศศึกษา		A44	☐
() 5. หนังสือพิมพ์		A45	☐
() 6. โทรทัศน์ วิทยุ		A46	☐
() 7. อินเทอร์เน็ต		A47	☐
() 8. ไม่ได้รับ		A48	☐
() 9. อื่น ๆ.....(โปรดระบุ)		A49	☐

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ การสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธของมารดา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง ที่มารดาของท่านปฏิบัติตามความเป็นจริงและกรุณาตอบทุกข้อ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ทำเป็นประจำ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุกสัปดาห์
 ทำบ่อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุกสองสัปดาห์
 ทำนาน ๆ ครั้ง หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นทุก 1 เดือน
 ทำบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นน้อยกว่าเดือนละครั้ง
 ไม่เคยทำ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมในข้อความนั้นเลย

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	ทำนาน ๆ ครั้ง	ทำบางครั้ง	ไม่เคยทำ	สำหรับผู้วิจัย
1. แม่หาหนังสือและตำราให้อ่านเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านสรีระทางร่างกาย						E1
2. แม่เปิดโอกาสให้ท่านซักถามเรื่องเพศได้ตลอดเวลา เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในร่างกาย						E2
3. แม่พูดคุยกับท่านเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมาโดยใช้คำพูดที่นุ่มนวล						E3
4. แม่พูดให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและอวัยวะเพศ						E4
5. แม่พูดคุยเรื่องเพศกับท่านเปิดเผยเหมือนเรื่องอื่นทั่วไป						E5
6. แม่เล่าประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศเพื่อเป็นตัวอย่างกับท่าน						E6
7. แม่ สอนการหลีกเลี่ยงอยู่กับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตาคน เช่น ในห้องนอน โรงภาพยนตร์ ในสวนสาธารณะยามวิกาล						E7
8. ขณะดูโทรทัศน์แม่ยกตัวอย่างเกี่ยวกับการป้องกันตนเองเรื่องเพศเพื่ออบรมสั่งสอนท่าน						E8
9. แม่กล่าวตักเตือนเมื่อท่านแต่งกายไม่เหมาะสม						E9
10. แม่ท่านห้ามไม่ให้ดูสื่อลามกหรือมอริบายเหตุผล						E10
11. แม่ ให้สอนเกี่ยวกับการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ						E11
12. แม่สอนเรื่องการเบี่ยงเบนความต้องการทางเพศที่ถูกต้องกับท่าน เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี หรือหางานอดิเรกทำ						E12

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	ทำนาน ๆ ครั้ง	ทำบางครั้ง	ไม่เคยทำ	สำหรับผู้วิจัย
13. แม่ชวนพูดคุยเรื่องเพื่อนและสิ่งที่คุณนักเรียนพบเจอในโรงเรียน						E13
14. แม่สอนท่านไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน						E14
15. แม่สอนเรื่องผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ เช่น เสียการเรียน การตั้งครรภ์ การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์						E15
16. แม่ แนะนำท่านเกี่ยวกับการวางตัวในสังคม เช่น ผู้หญิงต้องรักษานวลสงวนตัว						E16
17. แม่สอนวิธีการปฏิเสธเพื่อน โดยไม่ให้เพื่อนเสียใจ โดยการผัดผ่อนเวลา						E17
18. แม่ แนะนำเรื่องวิธีที่จะปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปทำในสิ่งที่ไม่ดี เช่น เที่ยวกลางคืน หนีเรียน						E18
19. แม่สอนวิธีการตัดสินใจและเหตุผลในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเมื่อเจอปัญหาในชีวิตประจำวัน						E19
20. แม่ สอนเรื่องปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้น เช่น การเรียนตกต่ำ การคบเพื่อนที่ไม่ดี						E20
21. แม่สอนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งเดียวสามารถตั้งครรภ์ได้						E21
22. แม่สอนเรื่องการหลีกเลี่ยงโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การไม่คุมสุรา เบียร์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์						E22
23. แม่สอนวิธีการปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศชวนเที่ยวสองต่อสอง						E23
24. แม่สอนนักเรียนเรื่องผลเสียของการไปเที่ยวกลางคืน หรือ ผับ						E24
25. แม่สอนวิธีการแก้ไขข้อเสียของทางเลือกในการแก้ไขปัญหา						E25
26. แม่สอนนักเรียนให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และ สร้างสรรค์หลังเลิกเรียน						E26

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. แพทย์หญิงสาริณี จุฬาลักษณ์สิริบุญ	จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. รองศาสตราจารย์พิมพ์ภา สุตรา	รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และวัยรุ่น)
3. รองศาสตราจารย์จิราวรรณ แทนวัฒนกุล	รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และวัยรุ่น)
4. รองศาสตราจารย์เสาวคนธ์ วีระศิริ	รองศาสตราจารย์ระดับ 9 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และวัยรุ่น)
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยอดชาย บุญประกอบ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 ภาควิชากายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านแพศศึกษาและทักษะชีวิต)
6. นางสาวจินตนา สิงขรอาจ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พยาบาลผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช)

ภาคผนวก จ

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โครงการวิจัยเรื่อง: ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในสอนทักษะชีวิตแก่บุตร
วัยรุ่น โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

The Effect of Families's Ability of Teaching Teenagers Life Skill Development
Program Through The Participatory Learning

ผู้วิจัย:

1. นางนริศรา กลิ่นแก้ว

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำหรับเอกสาร:

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาด้านจริยธรรมของการวิจัยในมนุษย์ เวอร์ชัน 1.1 ฉบับวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2553
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ฉบับภาษาไทย เวอร์ชัน 1.1 ฉบับวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2553
3. แบบคำชี้แจงอาสาสมัคร ฉบับภาษาไทย เวอร์ชัน 1.1 ฉบับวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2553
4. แบบยินยอมอาสาสมัคร ฉบับภาษาไทย เวอร์ชัน 1.1 ฉบับวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2553
5. แบบสอบถามการวิจัย ฉบับภาษาไทย เวอร์ชัน 1.1 ฉบับวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2553

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยยึดหลักเกณฑ์
ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) และแนวทางการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี (ICH GCP)

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2553

(รองศาสตราจารย์วงศวิวัฒน์ ทศนียกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลำดับที่: 4.4.02: 11/2553

เลขที่: HE512070

วันหมดอายุ: 15 สิงหาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Institutional Review Board Number; IRB00001189

สำนักงาน: อาคารสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อนุสรณ์ 1 (ชั้น 17)

Federal Wide Assurance; FWA00003418

โทร. (043) 366616, (043) 366617 โทรสาร (043) 366617

ภาคผนวก ข
คำชี้แจงและแบบฟอร์มยินยอม

แบบคำชี้แจงอาสาสมัคร (กลุ่มทดลอง)

ชื่อโครงการวิจัย: “ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธแก่บุตรวัยแรกรุ่งนหญิง โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม”

เนื่องด้วยดิฉันนางนริศรา คลื่นแก้ว นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในสอนทักษะการปฏิเสธแก่บุตรวัยแรกรุ่งนหญิงโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิลาวรรณ ฉันทะปริดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น

สภาพการณ์ในปัจจุบัน สังคมและวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงตามสังคมโลก ส่วนหนึ่งเกิดจากผลกระทบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อข้อมูลข่าวสาร ค่านิยม และการเลียนแบบพฤติกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้ครอบครัวซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรัก ความอบอุ่นลดน้อยลง มีผลทำให้วัยรุ่นขาดการเอาใจใส่ ขาดความตระหนักและความเข้าใจที่ถูกต้องโดยเฉพาะเรื่องบทบาททางเพศ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีได้รับอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีการตอบสนองชัดเจนที่สุด การเจริญด้านการสื่อสารทำให้วัยรุ่นเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางด้านเพศ ที่วัยรุ่นให้ความสนใจและต้องการเรียนรู้ บวกกับอิทธิพลและแรงขับทางเพศที่ทำให้วัยรุ่นมีความอยากรู้อยากทดลอง และเกิดจากความรู้อาจไม่ถึงการณ์ของวัยรุ่นหรือถูกล่อลวง การเติบโตในสภาพแวดล้อมของสื่ออัยุทางเพศ การถูกล่อลวง ไปมีพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรับผิดชอบ ซึ่งมักจะนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้งผิดกฎหมาย การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ให้บิดาหรือมารดาที่มีบุตรวัยรุ่นมีความรู้ มีเจตคติที่ดี ในเรื่องเพศศึกษาและมีการสอนทักษะชีวิตในเรื่องการตัดสินใจและการปฏิเสธ เพื่อป้องกันปัญหาทางเพศแก่บุตรวัยรุ่น อันจะส่งผลให้บุตรมีความรู้ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันปัญหาทางเพศ ทำให้บุตรวัยรุ่นมีภูมิคุ้มกัน ในสังคม จะเกิดประโยชน์ในการลดปัญหาทางเพศเช่น การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นต่อไป

ถ้าท่านตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยและเซ็นชื่อเป็นหลักฐานลงในแบบยินยอมอาสาสมัครแล้ว คิฉินจะขอสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลความรู้ เจตคติและในการสอนเพศศึกษา ทักษะการปฏิเสธกับบุตร หลังจากนั้นท่านจะได้เข้ารับการอบรมเป็นเวลา 2 วัน และการจัดอบรมครั้งนี้จะทำในวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่รบกวนเวลาในวันทำงานของท่านแต่อย่างใด จัดกิจกรรมโดยการบรรยาย คู่มือทัศนิก เกม สาริต และบทบาทสมมติ ก่อนการอบรม และหลังจากสิ้นสุดการอบรม 1 เดือนและ 3 เดือน คิฉินจะขอสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับ ข้อมูลความรู้ และทักษะการให้ความรู้แก่บุตรวัยรุ่น ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 1 ชั่วโมงพร้อมกันนี้คิฉินจะขอสัมภาษณ์บุตรของท่านในหัวข้อความรู้ และการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น

ในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโครงการวิจัยครั้งนี้ ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ การปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการวิจัยจะไม่ทำให้ท่านหรือบุตรของท่านเสียประโยชน์แต่อย่างใด และท่านสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้โดยไม่เสียสิทธิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้รับจากท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริงของท่านลงในแบบบันทึกข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์ จะทำลายเมื่อการศึกษาครั้งนี้สิ้นสุด และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่ประการใด และจะใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการวิจัยสามารถติดต่อสอบถามผู้วิจัยได้ที่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้สะดวก 086-2288685

หากท่านมีปัญหาสงสัยเกี่ยวกับสิทธิ์ของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้ โปรดสอบถามได้ที่ ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้น 17 อาคารสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี (สว.1) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สามารถติดต่อประสานงานได้ที่ หมายเลขโทรฯ (043)366616 และเบอร์ (043) 366617 เบอร์ภายใน 6-6616 และเบอร์ 6-6617

แบบยินยอมอาสาสมัคร

ข้าพเจ้า (นาง /นางสาว).....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ได้รับฟังคำอธิบายจาก นางนริศรา คลื่นแก้ว เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัย
 เรื่อง “ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในสอนเพศศึกษาและทักษะ
 การปฏิเสธแก่บุตรวัยแรกเริ่มหญิง โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม”และได้รับทราบถึง
 รายละเอียดของโครงการวิจัยเกี่ยวกับ

1. วัตถุประสงค์และระยะเวลาที่ทำการวิจัย
2. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติ
3. ผลข้างเคียงหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ

ข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ถ้าข้าพเจ้าปรารถนาโดยไม่เสียสิทธิ์ใด ๆ
 ในการรับการรักษาพยาบาลที่จะเกิดขึ้นตามมาในโอกาสต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้าพเจ้าได้รับฟัง อ่านและเข้าใจคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเป็นอาสาสมัครของ
 โครงการวิจัยดังกล่าว

ลายมือชื่ออาสาสมัคร

(.....)

ลายมือชื่อผู้ให้ข้อมูล

(นางนริศรา คลื่นแก้ว)

พยาน

(ไม่ใช่ผู้อธิบาย)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นริศรา คลื่นแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2509
การศึกษา	พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
การทำงาน	ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ งานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน โรงพยาบาลกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

